

Braşovai Lapok

Ára 5 lei

Csütörtök
1932 * január 14

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

10. szám
XXXVIII. évtolyam

Ára 5 lei

Spongyát rá!

"A közeli jóvátételi értekezleten a birodalmi kormány nem tehet mást, mint hogy rámutasson a dolgok valódi állására s felszólítsa a többi, szintén érdekelt kormányt, számoljon az adott helyzettel és ne keresgéljenek kompromisszumos megoldásokat, mert ilyenekre már nincsen tényleges lehetőség".

Ezekkel a szavakkal jellemezte Brüning kancellár hatalmas vihart keltett nyilatkozatában Németországnak a két hét múlva összeülő lausanne-i jóvátételi értekezleten tanúsítandó magatartását. Ez pedig egyértelmű azzal, hogy a birodalom ezúttal már nem alkudozni akar, hanem végleges döntést követel: a jóvátételi kötelezettségek teljes törlesztését. Nem lehet már szó a Young-tervnek elvben való további fenntartásáról, sőt bármilyen gyökeres módosításról sem: elő kell venni a spongyát és tabula rasá-t kell csinálni, le kell törölni a táblát.

Az adott nemzetközi helyzetben a Brüning-nyilatkozat minden tapintatlansága és hevesége ellenére sem kelthetett nagyobb meglepetést, csak azoknál, akik strucc-módra homokba dugják a fejüket.

Mi több, a francia baloldal is eljutott eddig a nagyjelentőségű felismerésig, s éppen a közelmúlt hetekben nyíltan hirdette már a sajtója és számos jóvátételi szaktekintélye, hogy csak a reparációs követelések teljes leírása javíthat és lendíthet valamit a kétségbeesett helyzetben. Egyre több francia kiválóság ismeri el, hogy az a különbség, amely a német jóvátételi fizetésekkel szemben a háború alatt kálvária ellenében fennálló háborús adósságok törlesztésére, bőségesen fedezte már a Franciaország által a háború folyamán elszenvedett tényleges károkat és az elpusztított területek újjáépítésének a költségeit, tehát nincs többé erkölcsi alapja annak, hogy Franciaország „jóvátételt” préseljen ki a legyőzött boche-októl.

Viszont Párisban a jobboldal van uralmon a Laval-kabinet személyében. Másrészt márciusban parlamenti választások esedékesek Franciaországban, amelyek távolról sem a legjobb kilátásokkal kecsegtetik a jobboldalt. Hiszen a munkanélküliség és a válság többi tünete a nagy arany-özönlés mellett is napról napra erősödik. Azok a sovén francia pártok, amelyek a háború óta hangoztatják, hogy „a német mindent megfizet”, a választási vereség veszélye nélkül korántsem mehetnek bele a jóvátételek végleges elengedésébe.

A francia jobboldal ezért most Amerika háta mögé igyekszik bujni. A szerződések szent és sérthetlenségének az elvén kívül csupán az az érve marad ezek után, hogy az amerikai Unió — amint a kongresszus magatartása a Hoover-moratórium tárgyalása során mutatta — hallani sem akar a háborús adósságok törlesztéséről. Ez azonban más kérdés. Ha ugyanis a lausannei konferencia tényleg megegyezne a jóvátételi tartozások törlesztésében, úgy Amerika most egységes európai fronttal találna magát szemben. Ez volt a törekvés már a hági konferencián, a Young-terv össze-északálása idején is s éppen elsősorban Franciaországon mult akkor, hogy ez az egységes állásfoglalás nem jöhetett létre.

Ilyenképpen a lausannei konferencián, amely a Brüning-nyilatkozat után a legfeszültebb légkörben ül majd össze 25-ikén, ismét a politikai spekulációkhoz való göresős ragaszkodás fog szembekeverülni a való helyzet józan felismerésével. S bármennyire követelik is a nyers valóságok Brüning szavain át a végleges döntést, a vagy-vagy-ot, a vak gazdasági és belpolitikai önzés, amely a hatalmon levő francia jobboldalt vezeti, minden bizalommal újabb csak a kompromisszumig fog elmenni. Mert a francia banktőke, az arany uralója a modern világ-Shylock, még mindig nincs meggyőződve a vagy-vagy, az elszánt elhatározás elkerülhetetlen szükségességéről.

Hitler nem enged

A nemzeti szociálisták csak népszavazással hajlandók Hindenburg elnökségét meghosszabbítani

A franciák az angolokkal is összeveszttek

Berlin, január 12.

A németországi elnökválasztás kérdése, amely a jobboldali német pártok, de különösen Hitler erőteljes fellépése következtében egyidőre az európai, sőt a világerdeklődés tengelyévé vált, hétfőn éjszaka egyelőre nyugvóponttra jutott. Hitler és Hugenberg hosszú tanácskozás után határoztak. Határozatuk, amit nemcsak Berlin, hanem az egész Németország izgatott feszültségben várt, még az éjszakai órákban nyilvánosságra jutott.

Eszerint a két legnagyobb jobboldali ellenzéki pártvezér elhatározta, hogy visszautasítja Brüning birodalmi kancellár javaslatát a birodalmi elnök hivatali idejének előzetes megegyezéssel való meghosszabbítását illetően.

A kérdéssel kapcsolatban úgy Hitlernek, mint Hugenbergnek alkotmányjogi aggodalmai voltak.

Véleményük szerint az elnök hivatali idejének a meghosszabbítása kérdésé-

ben nem dönthet a birodalmi gyűlés, csak a népszavazás.

Az elnökválasztás szabályos lefolytatása ilyen körülmények között elkerülhetetlen. Hitler és Hugenberg egyelőre nyitva hagyták azt a kérdést, hogy az elnökválasztás esetén támogatni fogják-e Hugenbergot, vagy ellenjelöltet állítanak.

Hitlerék elutasító nyilatkozatát még az éjszaka folyamán közölték Brüning kancellárral.

A döntés előzményei

Ugy Németország, mint Franciaország fokozott izgalommal élte le a hétfői napot. A jobboldali pártok vezéreiből már a kora délutáni órákban tanácskozásra ültek össze. A sajtó és a közvélemény a legnagyobb tájékozatlanságban várta az eredményeket. Az izgalmat fokozta az a hír, hogy a jobboldali pártok között hirtelen mérges ellentét keletkezett. Az ellentétet Hugenberg megsértett hiúsága idézte elő. Brüning ugyanis

előbb Hitlert, a fiatalabb pártvezért fogadta s nem őt. Elterjedt hírek szerint Hugenberg már a délutáni órákban kijelentette, hogy nem hajlandó hozzájárulni Hindenburg elnökségének meghosszabbításához.

Ezzel szemben Hitler hétfőn délben sajtóirodája után közleményt adott ki pártjának s ebben a közleményben nyíltan Hindenburg elnöksége mellett foglalt állást.

A két jobboldali párt közötti szakítás tehát valószínűnek látszott, ami minden bizonnyal könnyíthetett volna Brüning helyzetén. Hitler és Hugenberg esti tanácskozása azonban mégis más eredményezett, mint amit az előzmények után várni lehetett volna. A két pártvezér a zöld asztalnál nagyon jól megértette egymást s az „alkotmány védelmében” a legszűkebb egyetértésben buktatta el Brüning tervét.

Párisban tovább tart az izgalom

FRISS MONDATOK A FRANCIA SAJTÓBÓL...

A Liberté írja: Ime, itt az eredménye Franciaország jóindulatának. Most drágán fizeti meg a Rajna-vidék kiürítését.

A híres Pertinax mondja: Hagát hába is emlegetjük, nem ér semmit. A döntőbíráskodás hozhat olyan végzést, amilyent akar, mert nincs módunkban az ítélet végrehajtását fogantatítani.

A Journal: Franciaországnak higgadtan kell rendeznie ezt az ügyet s formát kell találnia a békés megegyezésre. Ha szükséges, meg kell változtatni a Young-tervet.

Tehát nem hiányzik a higgadt és békélyes hang sem. Hétfőn este különben is enyhítette a feszültséget az a hír, hogy Laval francia miniszterelnök kihallgatáson fogadta Hösch német követet és háromnegyed óráig tanácskozott vele. A sajtó egyrésze ebben a tényben az egyezkedésre való hajlandóságot látja, a másik elvi leszögzése már jelentékenyen

javitana a helyzeten s lehetővé tenné a lausannei konferencia sima lebonyolítását.

Igaz viszont, hogy az amerikai hírforrások szerint Laval csak azért kérte magához Hösch német követet, hogy tudomására hozza: Brüning kijelentését a jóvátételi fizetések beszüntetéséről Franciaország visszautasítja.

BRIAND MARAD...

A német-francia feszültség miatt a francia parlamenti körök mozgalmat indítottak, hogy a távozni készülő Briandot a jelenlegi helyzetre való tekintettel maradásra bírják. Az akció sikerrel járt, Briand bejelentette, hogy új feladat kínálkozik a nemzetközi megértés nemese munkájánál, tehát a helyén marad s megteszi azt, amit megtehet a nehéz helyzetben.

Az újságíróknak ezt a kijelentést tette: — Ha az egész kormány lemond, akkor én is. Ha azonban csak a halottak távoznak, úgy én élő akarok maradni.

London: a jóvátételi kérdés mérgező anyaga

Brüning nyilatkozata nagy izgalmat okozott Londonban is. MacDonald miniszterelnök nyomban megszakította a szokásos hétvégi pihenőjét s a fővárosba utazott, ahol hosszasan tanácskozott Simon külügyminiszterrel. Közösen arra a megállapításra jutottak, hogy

most már elkerülhetetlenül szükséges annak a felismerése, hogy Európa talpraállításának és megbékéltetésének az előfeltétele a rideg tényekkel való bölcs megalkuvás.

A lapok általában Németország mellett foglalnak állást. Angliának támogatnia kell, írják, minden olyan törekvést, amely végleg kiküszöböli Európa testéből a jóvátételi kérdés mérgező anyagát.

A német politikai körök nyugodtan állapíthatják meg, hogy Brüning nyilatkozata csupán Franciaországban kellett el-
lenszenves hangulatot

Rómából jelentik: Olasz kormánykörökben a helyzet megítélésénél a legnagyobb tartózkodást tanúsítják. A fervere szerint a legjobb lemondani előre arról, amiről az ember úgy is tudja, hogy nem kaphatja meg. Megállapítja a lap azt is, hogy a helyzet előidézésében a franciáknak is nagy részük van.

Londonból jelentik: Hétfőn minisztertanács foglalkozott Brüning nyilatkozatával. A tanácskozás eredménye annak a leszögzése volt, hogy a jelenlegi körülmények között most már elhalaszthatatlanul szükség van arra, hogy a jóvátételi konferenciát Lausanneban minden elhalasztás nélkül január 25-én megtartsák. A jóvátételi kérdést egész Európa nyugalma érdekében kell véglegesen rendezni. A minisztertanács leszögezte azt is, hogy a január 25-iki terminushoz már minden állam hozzájárult, egyedül csak Franciaország nem adott még végleges feleletet.

Az angol delegátusok elhagyták Párist

A párisi sajtó magatartása, a hivatalos körök hangulata és ezzel szemben az angol minisztertanácsban leszögezett határozott vélemény előreláthatóvá tették, hogy Brüning szenzációs nyilatkozatának meglesznek a maga következményei az angol-francia viszonyra is.

Párisban napok óta tanácskoztak az a bizottság, amelynek az lett volna a feladata, hogy a lausannei jóvátételi konferenciára egyeztessen az angol és francia véleményt.

Ezek a tanácskozások most váratlanul megszakadtak, az angol delegátusok elhagyták Párist és visszautaztak Londonba, hogy jelentést tegyenek a kiegyenlíthetetlen véleménykülönbségekről.

A kiadott jelentés szerint a tanácskozások azért szakadtak meg, mert

a francia megbízottak hallani sem akarták a jóvátételi kötelezettségek teljes törlesztését, amikor erre vonatkozólag az angolok előterjesztést tettek.

Igy aztán a tárgyalásokat azon az alapon folytatták, hogy Németország moratóriumot kapjon a hadisarc fizetésekre. Anglia ragaszkodott ahhoz, hogy a moratórium időtartama legalább öt év legyen, a francia delegáció azonban mindössze egy évet engedélyezett.

Ezt az időt az angolok elégtelennek tartották arra, hogy Németország gazdasági ügyei rendbejörjenek s miután további engedményre a franciákat nem sikerült rávenni, megszakították a tárgyalásokat.

Az angol delegáció eredmény nélküli távozására újabb nehézségeket jelent a lausannei konferencia megtartása kérdésében. Franciaország mindezekig még nem nyilatkozott, hogy január 25-én hajlandó lesz-e kiküldeni delegátusait a konferenciára. A mostani hangulathoz, de főképpen azért, hogy a franciáknak nem sikerült a maguk álláspontjára téríteni az angolokat, egyáltalában nem lehetetlen, hogy Franciaország, legalább egyelőre, nem járul hozzá a konferencia megtartásához.

A REPUBLIC IRJA...

Párisból jelentik: A francia sajtó még mindig nagyon élénken és már sokkal higgadtabban foglalkozik Brüning beszédével. A legszebb példa erre a lehangoló és radikális Republic cikke. „Brüning kancellár beszéde — írja a lap — nagyon meglepő és bántó volt Franciaországra. Ennek ellenére azonban nem lehet kitérni az elől a megmondandó elől, hogy a jóvátételi kérdést véglegesen rendezni kell. Üljenek össze az érdekelt hatalmak s minden apró részletre kiterjedően intézzék el ezt a kínos problémát.”

A továbbiak során azt fejtegeti a lap, hogy jól átgondolva a dolgot, nem lehet tagadni a jóvátételi terhek teljes törlesztésének az indokoltságát.

Franciaország engedje meg magának ezt a nemes gesztust az európai béke érdekében, viszont cserébe kérjen Németországtól olyan politikai garanciákat, hogy valóban biztosítottak látszódnak az a béke és összhang, amelyért Franciaország most ezt az áldozatot hozza.

A jobboldali sajtó a hétfő esti német eseményekkel kapcsolatban leszögezi, hogy Hitler és Hugenberg visszautasítása az elnökválasztás kérdésével kapcsolatban Brüning teljes vereségét jelenti. Ilyen körülmények között valóban nincs sok értelme annak, hogy Lausanneban tanácskozzanak, hiszen Németországban már Hitler irányítja a hivatalos politikát is, Hitler pedig régóta követeli a jóvátételi fizetések megtagadását.

Romániát is súlyosan érinti a jóvátételi fizetések megtagadása

Bukarest, január 12.

Brüning német birodalmi kancellárának a jóvátételi fizetések megtagadására vonatkozó nyilatkozata nemcsak Franciaországban, hanem Bukarestben is igen élesen izgalmat okozott a politikai körökben.

A Neamul Romanesc, amely magának Jorga miniszterelnöknek a hivatalos szócsöve, már meg is állapította, hogy a határozott német nyilatkozat teljes mértékben alkalmas arra, hogy óriási kavargást okozzon az európai államok egy-náshoz való viszonyában.

A lap megállapítása szerint Romániát is igen súlyosan érinti a jóvátételi fizetések esélyes megtagadása s ebben az esetben a dolgok természetes logikája azt követeli, hogy

Románia a január 25-ikén megnyíló jóvátételi konferencián teljesen azonosítsa magát a francia állásponttal

és mindenben támogassa Franciaországot. Eppen ezért Titulescu a lausannei konferencián a francia delegáció által

felolvasandó nyilatkozattal azonos állásfoglalást juttat kifejezésre.

Brüning kancellár nyilatkozata — írja a továbbiakban a Neamul Romanesc — azt is kilátásba helyezi, hogy Németország a keleti jóvátételi fizetéseket sem fogja esetleg teljesíteni. Ez pedig igen közelről érinti Románia pénzügyeit, mert köz tudomásu, hogy az optáns követelések kiegyenlítésére teremtett A. és B. alapok jövedelmeinek legnagyobb részét az úgynevezett keleti jóvátételek alkotják.

Titokzatos szerelmi tragédia egy vidéki kastélyban

Gheorghiu főhadnagy agyonlőtte a Chrissoveloni-bank volt vezérigazgatójának leányát, azután öngyilkos lett

Barlad, január 12.

Barlad községben Vasalopolnak, a Chrissoveloni-bank volt vezérigazgatójának birtokán megrendítő szerelmi tragédia játszódott le hétfőn délután.

A volt bankigazgató gazdag, fiatal és igen szép Eugénia nevű leányának hosszabb idő óta udvarolt Gheorghiu főhadnagy. A fiatalok szerelmét köz tudomás szerint nem zavarta semmi s törvényes egyesülésük előtt sem volt akadály. A főhadnagy gyakran meglátogatta szerelmét a város közelében levő birtokon. Ez történt hétfőn délután is, amikor Gheorghiu jókedvűen utazott ki s tisztársai akik utazása előtt még beszélgettek vele, nem vették észre kedélyhangulatában semmi rendkívülit.

Ilyen körülmények között valóban

meglepően és megrendítően hat az a véres tragédia, ami az előkelő vidéki uriházban hétfőn este lejátszódott. A fiatalok hosszabb ideig maradtak magukra, amikor a személyzetet revolverlövés riasztották meg.

Berohantak a szobába, ahol a szép Eugénia véresen feküdt a szoba földjén, a főhadnagy pedig éppen akkor emelte homlokához szolgálati revolverét. Mielőtt a kettős tragédia kifejlődését megakadályozhatták volna,

a revolver elsült és a főhadnagy szétroccsolt koponyával zuhant szerelmese mellé.

Vasalopol Eugéniát eszméletlen állapotban szállították be a barladi kórházba. Életbenmaradásához alig van remény. A titokzatos szerelmi tragédia igazi okai idáig teljesen ismeretlenek.

A kulturzóna vágányain:

Hogyan lett a székel Oláh Jánosból Joan Romanul

Spiridon tanító ur csúnyán megkeserítette egy szegény ember ügyis keserves életét

Csikszereda, január 12.

A csiki kulturzóna nagyobb dícsőségére elbeszélünk egy esetet, amelyből kiderül, hogy a zónázott kultúra néha szegény öv is lehet, amely viselőjének — addig, amíg le nem szedik róla azok, akik rája erőszakolták, — csak kint, megaláztatást és felesleges gyötrelmeket jelent.

1907 június 28-án a csikszérvíz-kösteleki anyakönyvben új rubrikát töltöttek ki. Beírták annak rendje és módja szerint egy újszülött székely adatait. Az anyakönyv adatai szerint az újszülöttnak a bejegyzéstől számítva Oláh János lett a becsületese neve. Nos, teltek, multak az évek s Oláh Jánosnak bizonyos iskolákba is kellett járnia. De akkor már megváltozott a világ folyása és egy Spiridon nevű tanító csepegtette az elemi ismereteket a fiatal székely koponyákba.

Amikor Oláh János Spiridon ur elé került, ez így szólt:

— Téged Oláhnak hívnak? Hát tudod meg, hogy az Oláh az román s ennél fogva egészen jogosan írom át a nevedet. Mától kezdve Joan Romanul vagy!

A kétnévű székely kijárta az iskolákat s bizonyítványát természetesen használania is kell az élet ügyes-bajos dolgaival kapcsolatban.

És akkor derült ki, hogy Spiridon ur kulturfolénye és hazafiaskodása milyen nagy bajokat zúdított a nyakába.

Ha a hatóság előtt mutatta fel iskolai bizonyítványát, a szemébe kacagtak:

— Téged Oláh Jánosnak hívnak. Mit

akarsz ezzel a bizonyítvánnyal, amely Joan Romanul nevére szól? Ki az a Joan Romanul, mi azt nem ismerjük.

Oláh Jánosnak haza kellett mennie és a községi előjáróságtól pecsétet írást kellett kérnie annak igazolására, hogy ő valóban azonos önmagával és Joan Romanullal is. Egész életét meg fogja keseríteni az a pillanat, amikor Spiridon ur a kultúra szent nevében megkeserítelte.

S ez a Spiridon azóta bizonyára kinttintést vagy elismerést kapott a magas kormánytól azért az áldásdus tevékenységért, amelyre — amint kreaturájának szomorú sora bizonyítja — még a szomszéd falu hatóságai is fűtyölnek.

Bethlen István Bécsben is rejtélyt adott fel a sajtónak

Bécs, január hó 12.

Bethlen István bécsi tartózkodását és annak célját elutazása után is mély homály borítja. Az újságok megállapítják, hogy a volt magyar miniszterelnök vasárnap Bécsbe érkezett, s az egyik szállodában megszállt, de azóta teljesen nyoma vesztett. Azóta senkinek sem látni, senkinek sem tudni, hogy hol van, még kevésbé, hogy kikkel és miről tárgyalt. Azt hiszik, hogy Bethlen István osztrák és külföldi politikai faktorokkal titokban fontos kérdésekről tanácskozott.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. 17171

Nagyon gyanus

Nem időszerű. Sőt időszerűtlen. Furesa és gyanus. Fölösleges, sőt káros. Mindezeket a fönti sorrendben szögezhetjük le arról az új mozgalomról, amelynek egyelőre még vékonyka gyökereit a gyergyói földbe akarják elültetni, — kár lenne kerülni, sokáig a szót, — hivatlan kertészek.

Magyar Gazdasági Szövetség alakult Bukarestben. Öt, vagy hat emberből. Ezt az öt, vagy hat embert egy újságíró és egy kiadó hivatali ügynök hozta össze. Velük volt még egy bukaresti magyar ügyvéd. Aztán felutazott Bukarestbe Csikból egy ember és Gyergyóból egy ember. Lehet, hogy még Háromszékről is kaptak valakit, sőt Kalotaszeg környékéről is.

És megalakult, bukaresti központtal, a Magyar Gazdasági Szövetség!

Minden gazdasági célkitűzésekkel induló megmozdulást nagy örömmel üdvözlünk és figyelünk. Eleget kértünk, követeltünk, sürgettünk mi ezt s ma is a szemére hányjuk a Magyar-pártnak, hogy gyenge volt, vagy lusta volt a magyarság gazdasági beszerzésére. Nagyon komolyan vesszük mi ezt a dolgot s azért sietünk kijelenteni: ez a Bukarestből elindított és Gyergyóban kikötött mozgalom aggasztóan alkalmas arra, hogy minden komoly és valóban gazdasági szervezkedésre irányuló megmozdulást kompromittáljon.

Mert ez nem gazdasági megmozdulás s a neve csak nagyképpü kulissza. Mozgatói, kitalálói és irányítói szemetszuroán azokból az emberekből kerülnek ki, akik valamikor valamiért a Magyar-párttal összerúgták a patkót. Ez természetesen sem jó, sem rossz irányban nem lehet értékelés a személyiükre és felkészültségükre nézve. De éppen ezért: gazdasági mozgalmak vezetésére, gazdasági szervezés kiépítésére még nem képesíthet senkit az a tény, hogy rossz véleménnyel volt, vagy van a magyar pártból.

Aztán népgyűlésekkel kezdődik ez a „gazdasági” szervezkedés. Az elmúlt vasárnap Gyergyószentmiklóson tartottak egy ilyen „szervező” népgyűlést. Sok politikummá és semmi gyakorlati gazdasági értékkel. Olyan, ami építene. Mert döngő és kongó frázisokat elzúgatni a konvertálással kapcsolatban, még nem gazdasági építés.

Hát ezért furesa és gyanus. Miért vesz álcát magára? Első megmozdulásánál kilóg belőle a politika lólába. És ezért időszerűtlen is. Ma már politikai pártoskodást és újabb pártot nem kérünk. Igazán nem. Van nekünk ebből egy s ez éppen elég.

Inkább munkát kérünk. Szépen alulról kezdett, hordó és népgyűlés nélküli munkát, a mely nem ígér fényes karriert, vagy gyors anyagi javakat a megindítóknak, de segítséget nyújt a népnek s valóban elkezd a gazdasági szervezet kiépítését. Valami olyasmit csináljanak, mint Gyergyó Mihály. Ő az erre kiválóan alkalmas Udvarhelyszéken gyümölcstermelő szövetkezetet hozott létre. Ki akarja szorítani Romániából a kaliforniai almát. Az udvarhelyszéki almával. Ez igen. Vagy csináljon László Arnold, Kakassy Endre, Bordeaux Géza és „társaik” Bukarestben egy értékesítő szövetkezetet, ahol majd a közvetítő kikapcsolásával árulhatják, mondjuk, a csiki szőnyeget, a Homoród-völgyi vaját. Makkai Domokos a maga felkészültségével és hatalmas szervező erejével, ilyen célkitűzéseket könnyen megvalósíthatna. Kovásznay Gábor is találhatna magának Háromszéken ehhez hasonló munkát és Bárdos Péter is Magyarfenesen. Persze, ez mind „apró” dolog, ami nem hoz gyors és munkálót előrelendítő eredményt. Az erdélyi magyarság gazdasági szervezete azonban ezekből nő ki, nem a népgyűlésekből és különösen az olyanokból, amit Gyergyószentmiklóson tartottak.

Mert az egyszerűen ámitás, vagy ha nem az, akkor farsangi tréfa, aminek a rendezéséhez László Arnold olyan kintőn ért. Csak hogy nekünk nem kellene ezek a tréfák. Gyergyó Mihály illetékesebb a székelyföldi gazdasági akciókra, mint László Arnold.

Brandsch tanulmányuton

Bukarest, január 12.

Brandsch Rudolf dr. kisebbségi államtitkár Csernovitzba utazott, ahol négy napig fog tartózkodni. Ezt a négy napot arra használja fel, hogy a bukovinai kisebbségek képviselőivel folytasson megbeszéléseket.

Brandsch Rudolf kijelentette, hogy az állampolgársági és a felekezeti magánoktatás kérdéseivel kapcsolatban folytat tanulmányokat.

PÁRISI SZINFOLTOK

Az arany

Soha ilyen aktuális nem volt az arany, mint ma. Talán Amerika felfedezése és az Inkek kirablása óta nem éltünk ilyen „aranykorszak”. Erdemes tehát ennek a sürgősségnek néhány intimitását kifelé engedni. Mi megy végbe körülötte, különösen Párisban, ahol ő ma leginkább odahaza van.

Először is: Franciaországnak is megvan már a maga Tausend mestere a maga aranycsinálója. Elég furcsa, hiszen a franciáknak nagyon aranyuk elég és a hatalmuk éppen azon alapul, hogy a technika mai állása szerint az emberiség nem tud annyi aranyércet bányászni, a mennyire szükség volna, azért oly nagy az arany értéke és a franciáknak oly nagy a hatalmuk. Azonban mindegy: Jean de Haddank-Dunikowszki, lengyel „nemes” milliókat csalt ki igen előkelő és nagylású uraktól azzal, hogy ő aranyat csinál nekik. Az urak két részvény-társaságot alapítottak, a „Finindus”-t, továbbá az „Elektrokémiai r. t.”-t amelyekbe a pénzüket berakták a lengyel zseni számára. A zseni a négy vagy öt millióból származó berendezkedett. Van egy pompás villája a tengerparton, hozzávaló laboratóriummal és garázzsal, a garázsban pedig meg egy utója. Mindezt azonban egyelőre nem használhatja, mert a Santé vizsgálati börtönében ül. A bárók, grófok és egyéb napkeleti és napnyugati bölcsek ugyanis, akik a két részvénytársaság igazgatóságában ülnek, feljelentették az aranycsinálójukat. Nem azért, hogy pénzt csalt ki tőlük azzal, hogy aranyat tud csinálni. Mert ebben nincs kétség. Csak azért jelentették föl, mert, dacára annak, hogy milliókat kapott tőlük — nem akarja elárulni az aranycsinálás titkát nekik.

A bíróság azonban más álláspontot helyezett. Mindenekelőtt megvizsgálásonk talált, vajon a lengyel zseni egyáltalán tud-e aranyat csinálni, vagy csak közönséges csaló. Ezért kizsákmányolták a három komoly, nagyevű tudóst, ezek most időnként részt vesznek azokon a kirándulásokon, amelyeket a zseni, fogházorok kísérelében tesz egy állami laboratóriumban. Ott az aranycsinálós főzi az aranyat a saját módszere szerint. Minthogy azonban állítása szerint egy egész tonna közet feldolgozásra van szüksége, hogy a maga aranyfőző módszerét igazolja, igen sokáig fog tartani, míg kiderül, hogy ez az aranycsináló is svindler. A franciák nem minden drukk nélkül kísérik figyelemmel ezeket a kísérleteket, mert istenem, mit lehessen tudni?

Addig is vessünk egy pillantást egy másik aranyfoglalkozásra, amely most Párisban virágzik.

Az aranykészítőknek standjuk van az uccán, a Banque de France, a francia jegybank előtt. Virágzó foglalkozásuk keltezését a következőképpen köszönhetik: Franciaország a háború után nem „ért vissza a valódi aranystandardhoz, szóval a francia jegybank nem ad ki a kezéből aranypénzt a publikumnak, csak papírost. Minthogy azonban van aranya bőven és mutatni is kívánja a közönségnek, hogy nem kell félni, mindenki kap aranyat, aki akar, tehát bárki kérésére elad aranyat. Csakhogy nem kivert pénzben, hanem konvencionális ruban, vagy téglában. Egy-egy ilyen darab arany százhusz ezer frankot ér. Kisebb nem kapható.

A francia kispolgár és a paraszt az utóbbi időben nagyon bizalmatlanná vált. Sokan nem hagyják a pénzüket a bankban, hanem hazaviszik a hatisnyába.

Sokan azonban már abban sem bíznak, ha a vagyonuk ott zizeg a lábbeliben. Nekik kongjon, nekik arany kell! Aranyat azonban, olcsó pénzért, csak nagy darabban lehet kapni, százhusz ezer frankért. Ermeiket csupán kézalatt, sokkal drágábban. Az a számtalan apró francia spóroló tehát mit csinál? Összeállnak egész társaságok, feljönnek vidékről, bejönnek a külvárosokból olyanok, akik tán életükben sem látták Páris centrumát és megvadászójuk együtt a konvencionális darab aranyat százhusz ezer frankért.

Erre való az aranykészítő ott a Banque de France előtt az uccán. Össze sorokban állnak a standjaik előtt és várják a kundsajtókat. Ahány partner van a darab aranyhoz, annyi részre mérik ki pontosan a rudat, vagy a téglát. Színes krétával kijelöli a darabokat, aztán működésbe lép egy bárdszerű készülék, a mely a darabot úgy elvágja, mint a vasmal. Aztán a szeletek pontos aranymerlegre kerülnek, a kundsajtók maguk ellenőrizhetik, megkapják-e a részüket, az esetleges kicsiny differenciákat papírpénzben kiegyenlítik, aztán kiki a maga aranydarabját bepakolja újságpapírba és viszi haza.

„Sokra vittük, mondhatom. Az aranykészítősi.”

Cáfolják a nyugdíjrevízió hatálytalanítását

Mit ígért Jorga miniszterelnök

Bukarest, január 12.

A miniszterelnökség hivatalos nyilatkozatot adott ki. Tegnap ugyanis a bukaresti lapokban az a hír jelent meg, hogy Jorga miniszterelnök egy nyugdíjas küldöttségnek kijelentette, miszerint a nyugdíjak leszállításáról szóló minisztertanácsi jegyzőkönyvet hatálytalanítja. Ezt cáfolja most a miniszterelnökség.

A cáfolat szerint Jorga miniszterelnök nem tett semmilyen kijelentést arra vonatkozólag, hogy a kérdéses minisztertanácsi jegyzőkönyvet hatálytalanítsák. Mindössze annyit ígért meg a küldöttségnek, hogy szerdán újból tanácskoznia fog velük ebben a kérdésben. A minisztertanácsi jegyzőkönyv hatálytalanításáról ugyanis szó sem lehet addig, amíg a kérdésben Argetoianu is le nem szögezi a maga álláspontját.

Oroszországban kedvezőtlen hatást váltott ki a román javaslat

Riga, január hó 12.

Románia és Oroszország nagyjelentőségű tárgyalásaiban, kénytelen és kellemtelen szakadás állt be. Az a jegyzék ugyanis, melyet Románia megbízottai a szerződésre vonatkozólag az orosz delegátusok elé terjesztettek — nyilván Beszarábia érintettségének a kihangsúlyozásával

szovjetkörökben kedvezőtlen hatást váltott ki.

A válasz megadása végett a szovjetmegbízottak kormányuk megbízásából két napi haladékot kértek.

A román jegyzéket Moszkvában azonnal tanácskozás tárgyává tették, de csak negyvennyolc óra múlva közlik válaszukat a román javaslatra. Ha a megbeszélés során az a helyzet alakulna ki, hogy a szovjet nem tartja a tárgyalás alapjául elfogadhatónak a román javaslatot, akkor

nincs kizárva, hogy a megnevezett szerződésre vonatkozó tárgyalások hosszabb időre, esetleg végleg is megszakadnak.

A román-orosz szerződés kérdését a francia közvélemény is érthetően nagy érdeklődéssel kíséri. A francia sajtó egy része is, mint Párisból jelentik, állást foglal az ellen, hogy Franciaország beleavatkozzon a keleti államoknak a szovjettel való tárgyalásaiba s azt is helyteleníti, hogy a francia kormány maga is foglalkozik a meg egyezés gondolatával. Különösen francia katonai körökben az az aggodalmas felfogás alakult ki, hogy a szovjettel való intenzív kapcsolat káros, sőt veszélyes visszaháttal járhat a francia hadsereg szellemére.

Ezt a felfogást képviseli maga Petain tábornagy is.

A szovjet nem fogadja el a román javaslatot

Legújabb jelentések szerint Somanakoff orosz megbízott, Rigában átadta Sturdza román meghatalmazott miniszternek a szovjet válaszcímlevelét. A jegyzék nem fogadja el teljes mértékben a román követeléseket, miután Oroszország szűkségtelennek látja, hogy a riegnemzati egyezményben kategóriában körülrják Románia jelenlegi határait, amelyekre a megnevezett kötelezettség vonatkozik.

A tárgyalások Rigában előreláthatólag a hét végéig elhúzódnak és akkor dől el, hogy aláírják-e a román-orosz megnevezett paktumot.

Az Universul újabb főrmédvénye a katolikus Státus ellen

Bukarest, január 12.

Az Universul tovább folytatja akcióját az erdélyi római katolikus státus ellen. Képtelen állításokkal teletűzdelt támadó cikkei után most érdekes információs anyaggal szolgál.

Jelentése szerint három kolozsvári egyetemi tanár, névszerint: Ditolc Baroni, Osteogovich és Geandomenico Serra professzorok beadványt intéztek a római Szentszékhöz s

ebben a beadványban tiltakoztak az ellen, hogy a pápa jóváhagyja az Erdélyi Katolikus Státus felterjesztett alap szabályait.

Nincs módunkban ellenőrizni, hogy a fentnevezett professzorok irtak-e egyáltalán Rómába s ha igen, akkor mit. Az Universul közlése azonban ezuttal sem cáfolja meg azt a megdöbbentő tájékoztatást, amivel a Státus ügyét eddig is kezelte. Közlése szerint a kérdéses kolozsvári beadványban felsorolt indokok között szerepel az is, hogy a Státus jogi személyisége ellen 1867-ben valami Foga-

nök nem tett semmilyen kijelentést arra vonatkozólag, hogy a kérdéses minisztertanácsi jegyzőkönyvet hatálytalanítsák. Mindössze annyit ígért meg a küldöttségnek, hogy szerdán újból tanácskoznia fog velük ebben a kérdésben. A minisztertanácsi jegyzőkönyv hatálytalanításáról ugyanis szó sem lehet addig, amíg a kérdésben Argetoianu is le nem szögezi a maga álláspontját.

A rigai tárgyalásokkal egyidejűleg folyt tudvalevőleg Ghica román külügyminiszter és Zaleszki lengyel külügyminiszter varsói eszmecsereje is a két állam közös érdekeiről és a szovjettel való szerződésekről. E tanácskozásoknál a lengyel külügyminisztérium hivatalos jelentést adott ki, melyben leszögezik, hogy Románia és Lengyelország között külpolitikai tekintetben a legteljesebb összhang uralkodik s azt a reménységet fejezik ki, hogy az összhang révén a két ország nagy eredményeket fog elérni.

GHICA KÜLÜGYMINISZTER NYILATKOZATA

Ghica, Románia külügyminisztere, aki a román-orosz megnevezett szerződés előkészítése végett Varsóban tárgyalt a lengyel politikai tényezőkkel, — mint megírtuk — hétfőn délután érkezett Bukarestbe. Érkezésénél a bukaresti lapok munkatársai megrohanták és nyilatkozatot kértek tőle. Ghica azonban minden felvilágosítást megtagadott a varsói tárgyalásokról és a rigai román-orosz megbeszélésekre vonatkozólag is mindössze ennyit mondott:

— A tárgyalások egészen jó mederben haladnak.

A Rigából Bukarestbe érkező jelentések is arról számolnak be, hogy a tárgyalások valóban kedvezően haladnak előre. Ebben az öröndetes tényben minden valószínűség szerint szerepe van Briandnak is, aki lemondásával egészen tudán kívüli is engedékenységre hangolta az orosz kormányt. A román minimális kívánságok elismerése céljából Moszkvába juttatott jegyzékre egyébként a szovjet külügyi néphiztossága előreláthatólag még ma megadja a választ.

minisztérium új vezetőiként Sorn Constantin személyében.

Az új igazságügyminiszter, Pop Valér mellé államtitkári minőségben dr. Roman Viktor ügyvédet nevezték ki. Roman Viktor dr. még abban az időben került bizalmas baráti viszonyba Pop Valérral, amikor mindketten hangos vasgárdisták voltak Kolozsváron.

Itt említjük meg, hogy a Hamangiu igazságügyminiszter halálával okozott személyi változások során Methes belügyi államtitkárt is áthelyezték a kultuszminisztériumba s helyét a bukaresti lapok értesülése szerint valószerűleg beszarábiai politikussal fogják a belügyminisztériumban betölteni.

Lapzártaorok érkezett bukaresti telefonjelentés szerint Roman Valér dr. — tekintettel arra, hogy ezidőszent a liberális párt tagja — igazságügyminisztériumi államtitkárrá való kinevezését nem fogadta el.

Levél Svájcából, ahol most világrengető dolgok készülnek

Genf, január 12.

Néhány nap múlva Genf és Lausanne felé szegeződik az egész világ tekintete. Itt fog remélhetőleg nyugóóptárhoz jutni a háború utáni idők legtöbb fejtevést okozó kérdése: a jópátéleti probléma és ezzel kapcsolatban a háborús adósságok ügye.

Tegnap érdekes látogatója volt a Népszövetségnek. Egy lejeleztes, szikár angol ur jelent meg a főtitkárságon: Sir Maurice Hankey, aki Londonból jött Avenol népszövetségi helyettes főtitkár meglátogatására, hogy technikai dolgokban a Nemzetek Szövetségének közreműködését kérje a közelgő lausannei konferenciához.

Sir Maurice Hankey, aki annakidején a hágai értekezlet és a közel-keleti konferencia „főrendezője” volt, ezuttal gyorsírókat és tolmácsokat kért kölcsön Genftől Lausanne számára.

A jópátéleti konferencia szakértői és kormányfőfiai a világ legszelidebb éghajlatu helyén Ouchy-ban fogják fejüket törni a háborús adósságok és jópátételek rendezése felett. Ouchy a Lac Lémannak szőlőltől-égtől óvott helye, Lausanne parknegyede, ahol télen is boldog zölden virítanak a parkok, mosolygó jókedvvel sütt a nap, csobognak a szökőkutak és a sétára induló delegátusok bizonyára elfelejtik majd a világ minden pénzügyi nehézségét.

A közgyűlést a tóparton emelkedő meszesep Ouchy kastélyban tartják meg. Itt fognak a bizottságok is ülésezni, a teljes üléseket viszont a vadregényes, történelmi patinájú Beau-Rivage dísztermében rendezik. A jópátéleti tartozások egy-szersmindenkori rendezésére összehívott konferencián az érdekeltektől hatalmak 300 delegátusa fog összeülni a Lac Léman partján. A különböző országok közül csak Franciaország és Anglia delegációinak hivatalait helyezik el a Château d'Ouchy-ban. Sokszáz újságíró jelenlétére számílanak, akiknek a lausannei hatóságok a híres toronytermet bocsátották rendelkezésükre.

A másik nagy esemény Montreux-ben készül, ahol a hó végén ülnék össze tanácskozásra a kisantant külügyminiszterei.

Ezzel egyidejűleg Genfben is megindul a nyüzsgés-mozgás. Most végzik utolsó „simításait” a leszerelési csarnokoknak. A leszerelési értekezlet politikai aktusa, a közgyűlés a „Grand Conseil” termében fog összeülni és nem ebben az új tákolmányban. Ennek a hónapnak majd minden napján lesz valami bizottsági ülés, csak most kezdődött meg az aranybizottság tanácskozása, január 11-én már a szénbizottság ül össze, huszadikán pedig megindul annak a bizottságnak a munkája, amely a Litvinoff által javasolt Európa és a szovjet közt kötéendő gazdasági béke terve felől fog határozni jobbra, vagy balra.

A népszövetségi Tanács 66-ik ülése január 25-ikén kezdi meg tevékenységét. Legfőbb gondját természetesen a mandzsuri háború fogja lekötöni, amennyiben a kínai kormány kérelmére megvizsgálják: mi valószínűleg az azokból a határozatokból, amelyeket legutóbbi párisi ülésén hozott a Conseil a hónapok óta tartó véres incidens elsimítására.

Harminc ügy szerepel a Népszövetség januári közgyűlésének tárgysorozatán, köztük a csiki határvörök petíciója, a melyre nézve a román kormány „idejében” közölte a főtitkársággal, hogy a tárgyalások a békülékenységgel szememben jelenleg is folynak”. Ki örülne egy konferenciázásokkal mint Lausanne Montreux és Genf szállodásai és kereskedői, akik nem várnak ugyan világmegváltó dolgokat a tanácskozásoktól, hanem költségszerűen pendéket, ami többet ér egy rosszul sikerült lefegyverzésnél.

S. I

Barátságatlan időben

a bőr különösen gondos ápolást kíván

NIVEA-CRÈME

ha nem akarjuk, hogy repedezett és durva legyen. Legjobb, ha arcát és kezét esténként alaposan bedörzsöljük. De nappal is, mielőtt a szabad levegőre megy, használhatja a Nivea-krémet, mivel teljesen behatol a bőrbe és nem teszi fényessé az arcot. Nivea-krém fiatalos arcbőrt és friss egészséges külsőt ad. Különbösége a luxuskrémekkel szemben: Nivea-Crème hatására nézve utólráhetetlen árara nézve jóval olcsóbb.

Nivea-Crème: Lei 16.00—72.00

Bellersdorf & Co., S. A. R., Braşov, Strada Julius Mântu 39

A nap

AZ ÚJ MISS

Beállott az új, tehát megkezdődött a Miss-örület is, ez az ellenszenves és izléstörő szépségversenyezés, melytől — mint a tapasztalat is mutatja, — némi prostitucionális jelleg sem vonható meg. Azok a sajtóorgánusok, melyek azt az ujjajta, alacsonyrendű szépségkultuszt ültetítik, már megkezdették reklámhadjárukat: néhány hét múlva minden városnak, tartománynak és országnak meg lesz a maga ideai Miss-sze. A közvéleményt nem a munka és a kenyér kérdése, vagy a tömegkultúra nemesebb fejlesztésének problémája foglalkoztatja majd, hanem a szépségkirálynő-választások otromba és kulturálatlan véleményellentétei.

Nekem ezek a Miss-szek, akik hosszú elő-hadjárat után győztesen kerülnek ki a csatából, egyáltalában nem tetszenek.

Ugyanis a kufáralapon felépített versenyek távolról sem az igazi női szépségideált jutalmaznak, hanem az általános divatnak hódolnak: s végül azt jelentik ki elsőnek, aki a legpirosabb méreggel festi ki az ajakát, aki a legügyesebben tépi ki a szemöldökét, aki a legmerészebben hamisítja természetesen színeit, formáit, vonalait és hajlatait. A szépség, a hogy e választások értelmezik, egyszerű kozmetikai és öltözködési probléma. Felonul csomó banális arc és természet a zsúri elé, közülük kikeresik a legbanálisabbat s ezt megkoszorúzzák.

A mai szépségkirálynők úgy néznek ki, mint a divatbabák a kirakatban.

Az igazi szépség nem ily hitvány és nem ily konvencionális, hanem millióféle, meghatározhatatlan és egyéni. Ma például lehetetlen lenne az, hogy egy alacsonyabb természetű hölgy Miss Universe lehessen, ámbar a szépség függvénye a centiméterek számától, a soványságtól, vagy a molettségtől s egyedüli kritériumnak az összehatást fogadjuk el.

Azt hiszem, az igazi szépséget a hibák és előnyök kellemes keverődése jelenti.

A mai szépségideál viszont csak hibátlan, előnyteleniségekkel nem rendelkező hölgyeket tüntet ki.

Micsoda ostobaság és micsoda ledér uniformizáltság! Micsoda szolgai tisztelete a lelketlen, szabályos vonalaknak.

Talán tetszetek hallani Orleans hercegnőjéről, XIV. Lajos király udvarhölgyéről, aki-nél szebb, mozgásokban és gesztusokban, hanghordozásban és magatartásban előkelőbb, elragadóbb jelenség nem volt Franciaországban.

E kifinomodott, delikát korszakot teljesen elbűvölte, mindenki azt mondta róla, hogy ő a legszebb.

Csak a halála után vették észre, hogy pupos volt.

Ma észrevennék az első versenyen és kizárnák a pályázók sorából.

FIZETNEK

A pénzügyminiszterium hivatalosan közli, hogy az adóhivatalok január 20-án megkezdik a fizetések és nyugdíjak kifizetését.

Na hála az égnek, most már tudjuk, hogy mikor kezdik.

Most már csak az a kérdés, hogy mikor hagyják abba?

A n. é. közönség szíves tudomására hozzuk, hogy gyakorlati

varrótanfolyamunkat, amely modern női divat-szalonnal van egybekötve, Bukarestből

Brassóba helyeztük át.

24 óra alatt készítünk ruhákat, kosztüm és téli kabátokat. — Vállalunk mindennemű konfekciós munkát áruháza részére is. — **Rendkívül mérsékelt árak.** — Kirzárolag párisi modellek.

Győződjék meg egyetlen látogatásával, megrendelési kötelezettség nélkül

Indrumarea Eleveor
Brassó Hirsch-u. 20. I. em.

AZ ÖNIMÁDÓ

Egy újságíró nekiült Jorga lapjának, a Neamul Românesc-nek és végiglapozta a múlt évi példányokat, napi kivonatot csinálván a tartalomról. Ime, néhány legjellegzetesebb jegyzet:

Április 21. Jorga betöltötte 60. évét. Ünneplik a Nemzeti Színházban.

Április 22. Jorga beszél a belügyminisztériumban.

Április 23. Jorga beszél Valeni de Muntenben.

Április 24. Az Akadémián és a történetíróknál ünneplik Jorgát 60. születésnapja alkalmából.

Április 25. Marconi és az olasz Akadémia ünneplik Jorgát.

Április 29. Jorgát ünneplik Buhusiban.

Április 30. Jorga beszél egy kiállításán.

Május 1. Jorga beszél a kamarában.

STERE LENINNEL ÉS PILSUDSZKYVAL EGYÜTT

raboskodott Szibéria ólombányában a cárizmus idején

A besszarábiai politikus öt kötetes regényben írja meg élete tragikus történetét. Beszélgetés az íróvá lett — politikussal

Bukarest, január 12.

Szin: a Splendid Hotel első emeleti szobája.

Stere professzor a szoba közepére húzza karosszékét és ragyogó arccal beszél a regényéről. Hármán hallgatjuk: Codreanu, a legöregebb besszarábiai képviselő, Stere negyven év óta hű fegyvertársa, akivel együtt szenvedtek át Besszarábiában a cári rendőrséggel féktelen terrorját, a második: Cioc, a fiatal besszarábiai intellektuális vezére, aki már évek óta, mint Stere politikai titkára él a professzor mellett és a harmadik: e sorok írója.

Stere két nap előtt megint Bukarestbe érkezett... Ha tavaly, vagy tavalyelőtt az ősz

professzor a bukovi-kuriájáról átköltözött a fővárosban, — összesugtak a politikai klubokban: megérkezett Stere, ez a vén kártyakeverő... vajjon milyen új politikai intrikában utazik? Már hozzá szoktak a politikai klubok intrikusai, hogy a raffinált besszarábiai politikus ahányszor Bukarestbe érkezett, mindannyiszor új és váratlan fordulat következett a román belpolitikában...

Stere professzor megint itt van Bukarestben,

de ez alkalommal az uti kofferjében — csak egy regényt hozott magával.

Stere professzor, a kivénült besszarábiai politikus, regényt ír és azért jött most fel Bukarestbe, hogy a regényének első két kötetét sajtó alá rendezze.

Stere a saját élete regényét írja

Stere professzor regényt ír...

Ez a hír volt néhány hét óta a politikai és irodalmi körök csemegéje. Egyelőre csak annyit került nyilvánosságra, hogy a Dimineata egyik tehetséges munkatársa, Leoneanu, néhány héttel ezelőtt meghívást kapott Steretől és azóta a fiatal újságíró ott lakott Stere bukovi kuriáján... Sterevel együtt dolgozott az új regényen. Az újságíró az elmúlt vasárnap a Capsában elmesélt egyetmást Stere készülő regényéről:

— Stere a saját élete regényét írja... este ül neki a munkának és hajnalig egyfolytában diktál... este kilenckor feljön a padlásszobába, amelyet munkaszobának rendeztek be nekem, leül egy székbe és halk, monoton hangon beszélni kezd... este kilenctől reggel hétig egyfolytában diktált. Már nem bírtam a kezemet de az öreg professzor hallatlan lendülete engem is elragadott és irtam... irtam... Egy ilyen termékeny éjszaka majdnem kétszáz oldal készült el a regényből... és amikor a szoba ablakai megvilágosodtak az öreg professzor, mintha álomból ébredt volna fel: szent isten, hiszen már reggel van...

FIATALSÁGOMAT A CARI OROSZ-ORSZÁGBAN TÖLTÖTTEM

Most itt ülök szemben Stere professzorral, a szállodai szobában, még sohasem láttam az ősz professzort ennyire jókedvűnek, kiegyensúlyozottnak. A szemei ragyognak és ebben a pillanatban senki sem hinné el, hogy ez a viharvert vén politikus nemsokára már a hetvenedik születésnapját ünneplheti.

— Csak kevés embernek volt olyan viharos élete, mint nekem, — kezdi nyilatkozatát Stere professzor, — a fiatalságomat a cári Oroszországban töltöttem... éveken át szenvedtem a régi Oroszország cári börtöneiben... aztán végigéltem a szibériai száműzetés minden keservét és aztán... látja, ennyi élettapasztalat, ennyi élmény még a politikusból is kiválthatja az: író! Igen, regényt írok... De ez a regény nem az én életem regénye.

— Egy emberről írok, aki úgy élt, mint én, aki a régi cári Oroszországban élt le a gyermekkorát, börtönbe került, Szibériába száműzték és aztán eljött a mai Románia... Nem

Május 4. Jorga beszél Temesváron.

Május 6. Jorga kisajátítja Bocu Sever autóját.

Május 9. Jorgát ünneplik a fővárosban 60. szüle... stb.

Május 11. A macedóniai románok ünneplik... stb.

Május 13. Jorga beszél Prahovában és Putnán.

Május 16. Jorga beszél Focsaniban.

S így folytatja ezt a Neamul Românesc a végtelenségig. Jorga beszél, Jorgát ünneplik, Jorga nagyobb mint Dante, mint Petrarca, mint Goldoni, Jorga beszél, Jorgát ünneplik...

Csak a későbbi hónapokról érdemes még néhány jegyzetet kivonatolni:

Julius 9. Jorga beszél a szenátusban.

Julius 16. Jorga akkora, mint Leonardo da Vinci.

Julius 17. Jorga beszél Valeni de Muntenben.

Julius 18. Jorgát ünneplik 60. születés... stb.

Julius 19. Jorga beszél a kamarában.

Julius 22. Jorgát ünneplik 60-ik... stb.

Julius 24. Jorgát ünneplik 60-ik... stb.

Julius 29. Jorgát ünneplik... stb.

Julius 30. Jorga nem beszél.

Augusztus 1. Jorga hallgat.

Augusztus 2. Jorga még mélyebben hallgat.

Augusztus 3. Ezzel szemben Argetoianu kezd el beszélni.

Ebben a kimutatásban benne van az egész esztendő politikai története. Néhány sorban egy tömegtragédia.

(m. i.)

— Én teljes négy évig ültem a cári börtönben... tizennyolc éves voltam én is... hát van önnek sejtelmé arról, hogy milyenek voltak a régi orosz börtönök...? Egy teljes kötetben akarom megírni a hősom börtönélményeit... azok, akik az utcákon járnak és aztán hazamennek, feleségük, gyermekük van és rendes lakásuk, mit tudják ezek, mit jelent az, börtönben élni, négy fal között és ott fent az egyik fal felső részén egy tenyérnyi elracsózott négyzetből jön be a levegő és egy kevés fojtott fény... A börtön. Ez lesz a regényem harmadik köteté. Ennek a kötetnek csak egyetlen főszereplője lesz: a hősom. A tizennyolc éves fiatalember, aki még félig gyermek, amikor bezárul mögötte a börtön ajtaja és amikor négy év múlva elindítják Szibériába, már megfőrt öreg ember.

A professzor újra feláll, megint odamegy az íróasztalához, egy sűrűn teleírt füzetet mutat felém:

— Az első két kötetben pontosan százötven szereplő él és mozog... annyian vannak, hogy kénytelen voltam, mint a régi francia regényírók, pontos katasztert felfektetni a lapok. Itt vannak sorban beanyakonyvezve. Pontosán százötvenen vannak, míg a harmadik kötetnek csak egy szereplője lesz... A négy fal között. Lehet, hogy ez lesz ennek a kötetnek a címe... de esküszöm önnek, — nálam izgalmasabb, ennél tragikusabb börtönélményeket még nem jegyeztek fel papírra... és aztán a regényem negyedik kötetében

a hősomat Szibériába deportálják, bilincsekkel raknak a kezére és megindul a véglen hőmezőkön keresztül a halálra ítéltek csoportja...

Itt megint meleg pillantás éri az öreg Codreanul, Stere professzor hű fegyvertársa, akivel együtt izlelték meg a háborúelőtti szibériai deportálás élményeit.

SZIBÉRIÁBAN LENIN ÉS PILSUDSZKYVAL

— A szibériai száműzetésemről szóló kötetek lesznek a regény legérdekesebb részei... A hősom ott találkozni fog Pilsudszky marsallal, a jelenlegi lengyel államfővel, persze akkor még Pilsudszky meggyőződéses szocialista, aki még álmban sem sejt, hogy valaha hátafordít a szocializmusnak, hogy nemzeti hőssé legyen...

Aztán felbomolnak a háborúelőtti Szibéria többi markáns alakjai. Megjelenik a foglyok között Lenin,

a későbbi szovjet-diktátor, aki annak idején ott élt közöttünk, abban a nyomorúságos szibériai faluban és a többi száműzöttekkel együtt álmódzótt egy szabad Oroszországról... Még nem tudom, hogy beletudom-e egy kötetbe szoritani a szibériai száműzetés tragikus éveit, de lehetséges, hogy ezekről az évekről két teljes kötet fog beszámolni. És aztán a hősom a mai Romániában találja magát...

Stere professzor megint elhallgat. Már megint fáradt és petyhüdt az arca. A mai Románia... Igen, ez a már a tegnap és a tegnapelőtti története... ahogy megalakult a mai Nagyrománia... Bratianu Jonel jelenik meg a színen és elhangzik a hazaárulási vád a főhős ellen és...

—... én öreg ember vagyok, — mondja Stere professzor, — féllábbal már a sírban... hetven felé közeledek... ki tudja, lesz-e még kellő időm, hogy végigigyeim hősomot a máig, sietnem kell, hiszen egy olyan öreg embernek, mint én vagyok, már minden napot ajándéknak kell tekintenie...

Az ősz professzor utolsó szavait már alig lehet megérteni.

Ott ült szemben velünk az új nagy regény élő hőse, félkezebe temette az arcát, az őszbecsavarodott művész haja belelógott a homlokába... és csend volt... egy élet viharos emlékeinek lenyűgöző csendje...

Parkas Aladár

Anglia minden kórháza megieit influenza és bereggel

London, január hó 12.

Anglia egész területén — mint ismeretes — influenzajárvány dühög, amely a kedvezőtlen időjárás következtében egyre aggasztóbb méreteket ölt. Az összes kórházak zsúfolásig megteltek betegekkel. A múlt hét halottainak száma az ötszázat is meghaladja. Attól tartanak, hogy az irtózatos ragály rövidesen elérí az 1918-as influenzajárvány katasztrófális méreteit.

Astra (Apolló) Mozzgó BRASSÓ

JANUÁR 12-iki KEZDESSEL BEMUTATJA AZ

„ELVESZETT ZEPPELIN”

a levegő lüktető hős költeményét, mely meghatóan képzeletünk elé vezeti a bátor léghajósok tragédiáját

RICARDO CORTEZ és VIRGINIA VALLI

Jön egy nagy UFA-FILM!

AZ ÖTÉVES TERV

Egy menseviki könyve az orosz helyzetről

Abban a tengerenyi irodalomban, amely Szovjetországról és az ötéves terv előhaladásáról megjelenik, érdekes és szellemes könyvet igen gyakran találunk, megbízható annál kevésbé. A „Jugon” menseviki emigráns, tehát ellenségesen áll szemben az orosz diktatúrával, de kritikájában tárgyilagosságot, ott, ahol az orosz kormány sikereit tud felmutatni, annyira nem szűkölködik az elismeréssel, hogy egészen elvakult szovjetimálokat és szalonbolsevistákat kivéve, mindenki haszonnal forgathatja írásait.

Jugov mindenekelőtt szembeszáll azzal a felfogással, amely az Oroszországban végrehajtott építési munkát az egyiptomi fáraók gúlaépítésével hasonlítja össze, s amelyet nemcsak Franz Oppenheimer, a világhírű nemzetgazda és szociológus, hanem részben Karl Kautsky, a szocializmus atyamestere is vall. Jugov joggal mutat rá arra, hogy ez az összehasonlítás igazságtalan, mert a gúlák építése gazdaságilag improduktív művelet volt, amíg Oroszországban valódi építőmunka megy végbe, gyárak és egyéb termelési eszközök keletkeznek, a beléjük fektetett munka és tőke nem vész el, hanem a közgazdaságnak fog javára szolgálni.

Könyve első fejezetében rövid vonásokban vizsgálja az ötéves terv megszületését, s rámutat arra a tényre, mily kevésbé voltak tisztában maguk a bolsevikok azzal, hogy tulajdonképpen hová fognak jutni, s hogy az első sikerek hatása alatt mint növekedett az ötéves terv terjedelme, miképpen terjedt ki oly feladatokra is, amelyeknek megoldásáról kezdetben a vezetők hallani se akartak. Ez a lendület késleltetelen nagy lépésekben hajtotta előre az építő munkát, de viszont forrásává vált azoknak a bajoknak is, amelyek az elért eredményeket csökkentik, bizonyos területeken pedig teljesen ellensúlyozzák. A termelőeszközöket és nyersanyagokat gyártó ipar ugrásszerűen haladt előre, ellenben a fogyasztási cikkeket gyártó ipar, nemkülönben a lakásszükséglet kielégítése erősen visszamaradt, s a két szektor között olyan aránytalanság állt elő, ami nem volt az első ötéves terv készítőinek a szándékában. A lakosság rossz ellátása végül visszahatott a termelési eszközöket előállító iparra is, különösen a közszolgáltatás terén nagy a visszacsúszás a termékekkel szemben. A tempó túlzásának egyéb következményei is voltak: A termelési költségek csökkentése vagy nem sikerült, vagy sokkal csekélyebb mértékben, amint azt a terv előírta. Számos iparágban pedig a termelési költségek emelkedése következett be. A gyártott cikkek minősége gyakran elmarad a kívánalmak mögött, ami egyes iparágakban nagy nehézségeket idéz elő, mert a gyenge minőségű felgyártmányok lehetetlenné tették a feldolgozó iparágakban a munka tervszerű folytatását. A legnagyobb bajok a tempó túlhaladása, a folyton a közlekedés terén mutatkoztak, a vasúti és hajózási szervezet képtelen volt a rohamosan feltornyosuló szükségletnek megfelelni, ami természetesen károsan hatott vissza a termelés menetére. Legnagyobbak a nehézségek a mezőgazdaságban, ahol a rohamos és erőszakos kollektivizálás következtében még nagyobbak a megoldásra váró problémák, mint az iparban. Bár Jugov ítéletét a következőkben foglalja össze: Az ötéves tervnek az volt a célja, hogy rohamos tempóban fejlessze a termelést, s ezzel egyidejűleg emelje a lakosság jólétét és kulturális színvonalát. A terv első részének végrehajtását azonban csak úgy lehetett előrehajtani, hogy a második részt teljesen vagy részben elhanyagolták, amit nem ellensúlyoz az, hogy a kultúra egyes területein tényleg nagy haladás állapítható meg. Az a tény, hogy az ipari szocializmus oly országban akarják megvalósítani, ahol ennek az előfeltételének csak csekély mértékben voltak meg, azzal a következtetéssel jár, hogy az áldozatok, amelyeket a lakosságnak a cél érdekében kell hozni, sokkal nagyobbak, mint ha a megvalósításra a nyugati iparállamokban került volna előbb sor. Ami most Oroszországban történik, az nem egy előre meghatározott terv szerint, következtetesen keresztülvitt szocializálás, hanem egy elmaradt ország industrializálása az uralmon levő kommunista párt politikai szükségletei szerint váltakozó tervekkel, ami az egyik oldalon az eredeti tervek túlhaladására, a másik oldalon pedig a nagytömegek életérdekeinek elhanyagolására vezet. Ez az ellentmondás legelőbb röppíthető az egész rendszert, ha a diktatura vasgyűrűje nem tenné lehetővé az elégedetlenség nyilvánulását. Ami Oroszországban ma végrehajtott, az nem a szocializmus megteremtése, hanem egy diktatórikus államkapitalizmus kialakulása.

(sz.)

A sorocai fiatallombokok különös halála

Besszarábiában kiterjesztik a hadizónát

Bukarest, január 12.

A Dimineața értesítése szerint Besszarábiában újból ki akarják terjeszteni a hadizóna határvonalát. A hadügyminisztérium a lap értesítése szerint már el is készítette annak a királyi dekrétumnak a szövegét, amelyet — ha az uralkodó aláírásával látott el, — a jelenleg 15 kilométeres katonai zóna határvonalát kiterjeszti Soroca, Tighina, Cetatea-Alba, Hotin és több határmenti besszarábi város területére is. A Dimineața valószínűnek tartja, hogy a dekrétum szövegét még ma, kedden benyújtják aláírás végett az uralkodónak. A Dimineața szerint ezt a dekrétumot a hadügyminiszter a Tighinában nemrég lejáratosított eseményekkel indokolja. Ott tudnivaló, hogy a város lakossága fellázadt és megtámadta a börtönöket. Valószínűbb azonban, hogy a Soroca mellett tegnapelőtt, a Dnyeszter jegén lefolyt fiatallombok ügyével van kapcsolatban ez az újabb megszorítás.

A Dnyeszter jegén lejáratosított titokzatos tragédia ügyében egyébként Landau kisnévű zsidó képviselő ma megérkezett a fővárosba és kihallgatást kérve a hadügyminisztériumban és a belügyminisztériumban.

szigorú vizsgálatot követel a hat fiatallombok halála miatt.

A sorocai vérengzést egyébként a Dimineața élesen elítéli és a maga részéről is a ölnők megbüntetését követeli.

A szerencsés nyerő

csak zárás után közölte teljeségével, hogy megnyerte a milliós főnyereményt

Horth László cipésmester 10-10 ezer lejt aótt a segédeknek

Temesvár, január 12.

A kolozsvári mentőorszáját egy millió lejes főnyereményt, — amint lapunk más helyén közöljük, — a 76.315. számú sorsjegy nyerte. Tulajdonosa: Horth László, temesvári jómódú cipésmester, akit a krízis szele annyira nem érintett, hogy ma is hat segéddel, négy inassal dolgozik. Az újdonsült millionost a főnyeremény híre egyáltalán nem hozta ki a sodrából.

feleségével is csak a zárás után közölte az örömdolgozó eseményt.

Horth a főnyeremény alkalmából egyébként szokatlan bőkezűségről tett tanúságot.

Ugy a hírtől bankszolgának, mint segédeknek tíz-tíz ezer lejt adományozott.

Halmai Nándor nevű inasát pedig, — aki annak idején a sorsjegyet vásárolta, — szintén ezer lejjel meg. Érdekessé, hogy a szerencsés cipésmester annak idején visszaküldte a sorsjegyet a tőzsdebe, azzal, hogy alacsonyabb számot óhajtott. A vásárt természetesen már nem lehetett visszacsínálni a Horth keszű sóhajjal sülyesztette el a sorsjegyet az asztalfiókba, mint aki tudja, hogy úgy sem fog nyerni.

A cipésmester csak nemrégén vásárolt házat amelynek árából még százezer lejjel adós maradt. A nyereményből első sorban adósságát fizeti ki, a többi pedig bankba teszi. — Csak el ne veszítse a főnyereményt!

Szatmár árvízveszélyben

A külvárosi lakosság egy részét kilakoltatták házaikból

Szatmár, január 12.

A néhány nappal ezelőtt megkezdődött olvadás miatt a Szamos vize annyira megdagadt, hogy vasárnap éjjel Szatmár külvárosainak egy részét elöntötte. Hétfőn reggel a Szamos vízállása 5.15, délelőtti 5.20, délután 5.48 éjszakára már 5.64 méter volt.

A szatmári hatóságok intézkedésére a katonaság, csendőrség és tűzoltóság állandóan készenlétben van.

a gátaknál és védműveknél s ezenkívül a veszélyeztetett pontokon végrehajtja a lakosság kilakoltatását.

A kilakoltatott családokat a szarugyárban és a városi kert pavillonjában helyezik el ideiglenesen.

Szakértők megállapítása szerint az árvíz oka az, hogy a Szamos magyarországi szakaszán több helyen jégtorlasz keletkezett s ezek a jéggátak akadályozzák meg a víz szabad lefolyását. Megerősíti ezt a nézetet az a körülmény, hogy a Szamos vízállása Csengerénél 5.04 méter, a Szamos egyébként a liszai jég alatt áll, s ha ott a zajlás megindulna a veszedelem még közvetlenebbé válna.

Ma, kedden reggel egyébként Désről apadást jeleztek, ez azonban Szatmár szempontjából egyelőre nem jelenti a közvetlen veszedelem elhárulását, mert Szatmáron csak 24 óra múlva, tehát legjobban esetben is csak szerdán reggel kezd a víztömeg apadni. Ha pedig időközben a Szamos vízállása 6 méterre emelkedne, akkor a várost a jeges áradat menthetetlenül elborítja.

Hol be, hol ki, hol be

Az álhadnagy tánca a fogház körül

A pásztorkunyhótól a püspöki palotáig — a prefekturától a fogházig — A nagyvárad okmányhamisító rokkantelnök visszavonta vallomását — Jön a bosszu és újabb leleplezések következnek

Nagyvárad, január 12.

A nagyvárad jobb román körökét kinosan érintette az a leleplezés, amellyel a nagyvárad rendőrség kiderítette, hogy vakmerő szélhámosság útján, hamis okmányokkal, illetéktelen személyek kerültek a hadsereg tisztikarába. Ez maga is föltette kellemetlen hatással volt a nagyvárad román intelligencia tagjaira, de különösen kinos megdöbbenést keltett a rendőrség leleplezésénél az, hogy az okmányhamisítások főbűnöséiként a nagyvárad román társaságok egyik legismertebb, nagy összeköttetésekkel bíró és egyéniségét tekintve, kétségkívül szimpátiikus tagját, Farcu Gh. Nicita rokkant-hadnagyot, a biharmegyei rokkantegylet elnökét tartóztatták le.

Farcuinak ez az előkelő összeköttetése magyarázza meg azt, hogy Gluka vármegyei prefektus a letartóztatást követően néhány óra múlva meglátogatta a rendőrségi fogdában Farcu Nicitát, aki a magas látogató előtt is megtörve ismerte be, hogy hamis minden okmánya és sohasem volt tiszt az osztrák-magyar hadseregben.

E látogatás után Farcut átadták a királyi ügyészségnek, ahol átvizsgálják az iratokat, majd a vizsgálóbíró megkezdte Farcu kihallgatását és akkor már a magas körök pártfogoltja visszavonta a rendőrség előtti tett vallomását.

A rendőrségi nyomozás szenzációs megállapításai nemigen lehettek valami túlságosan alátámasztva bizonyítékokkal, mert a vizsgálóbíró szabadlábba helyezte a rokkantelnököt, nem látván okot a fogvatartásra.

A hamisítások miatt ugyan folyik az eljárás, amely alighanem újabb szenzációkkal fog még szolgálni, de a magas körök pártfogoltja kiszabadult a fogságból.

„CSAK” HAMISÍTOTT...

Farcu Nicita széles baráti köre és előkelő támogatói nagyon restelik, hogy a kellemes rokkantelnökről így kiderült minden. Egyeznek is védelmükbe venni a rendőrség ezáltal nem kívánatos buzgalma folytán leleplezett Farcut és azt mondják, hogy az elnök ur „csak” hamisított, de nem károsított meg senkit.

Meg kell állapítani, hogy ez igaz is. Az elnök ur valóban csak hamisított és pedig olyan okmányokat hamisított, amellyel nem károsított meg senkit. Ő legalább nem. Farcu Nicita ugyanis nem vett föl tiszt rokkant-nyugdíjat, ami a hamis bizonyítvány alapján megillette volna.

KÖHÖGÉST, MEGHULÉST
torokfájdalmakat, s
gyuladást elhárít
gyógyít a
VALDA
PASZTILLA.
Minden Drogeriában s
Gyógyszertárban kapható
Csak a
VALDA
neveléssel ellátott dobozban
kerjétek.

jat, ami a hamis bizonyítvány alapján megillette volna.

Hamisított a kis ártatlan egy kinevezési okmányt, amely arról szólt, hogy őt az osztrák-magyar hadseregben hadnaggyá léptette elő az osztrák császár, de hamisított és néhány barátjával aláíratott olyan okmányt is, amely tanúsítja, hogy a közös armádiában hadnagyként szolgált.

Hogy aztán a barátaival, vagy másokkal még milyen és mennyi okmányt hamisított, azt most bogozzák.

PASZTORFIUBÓL PÜSPÖKI INTÉZŐ

Bámulatos képességek vannak ebben a Farcu Nicitában, aki ezekkel a képességekkel eljutott a pásztorkunyhótól a nagyvárad püspöki palotáig. Iliriu községben apátlan-nyátlan árva maradt Farcu Nicita, aki valamiképpen bekerült a szamosújvári görög katolikus püspöki udvarba.

Ott a püspöki nyomdában foglalkozkodott, majd eljárt minisztrálni és olyan buzgó lélek volt, olyan erkölcsös életet élt, hogy az idők folyamán megengedték neki, hogy a papi ruhához hasonló öltözetben járjon.

Bár sokat tanult, de iskolákat nem végzett, természetesen fölszentelt pap sem lehetett, mégis tábori lelkésznek adta ki magát, amikor bekerült Nagyváradon a görög katolikus püspökséghez. Itt gazdasági ügyeket intézett, a püspök teljes megelégedésére és különösen a püspökség négyezer holdnyi erdejének bérleiben való kitermeltetése körül voltak érdekei.

A ROKKANTAK ÉLEN

Ahogy a püspökségnél szívesen alkalmazták Farcu Nicitát, úgy más előkelő román körökben is befolyáshoz jutott a pásztorkunyhólt püspöki intéző. Jól keresett, szépen költött és így sok volt a barátja Farcunak, akiben sok volt a tettvágy.

Az ambícióval túlfutott embernek bőséges alkalma nyílt a munkára, amikor a rokkantak elcsapták panamában bűnösnek talált elnöküket és Farcu Nicitát választották meg a bihari rokkantegylet elnökévé. Az bizonyos, hogy Farcu sokat dolgozott a rokkantakért, akik hálások is voltak elnöküknek, aki mindössze kétezer lejt kapott a rokkantaktól, amiért a nagyvárad prefekturán levő rokkantirodát vezette.

Hogy eközben megszerezte a sómonopólium nagyvárad képviselőit magának?

Hát, édes istenem, valakinek el kell azt a sőt osztani Nagyváradon és a Farcu ügyes ember. Miért ne kaphatta azt meg éppen ő? Megkapta. Most is ő csinálja a sóelosztást Nagyváradon. Attól ő lehetett a rokkantegylet elnöke.

— Nincs semmi összefüggés a kettő közt, — mondja Farcu védekezve.

Mert most fennem hirdeti ártatlanságát, hogy újból szabadon van.

MINDEN BOSSZUBÓL TÖRTÉNT

Ezt is a sóáros püspöki intéző rokkantelnök mondja. Ahogy ő előadja, egészen érthető az egész dolog. Nem akart ő rosszat, csak az volt a baj, hogy nagyon előkelő körökbe került bele és kezdte restelni pásztorkunyhói eredetét, egykori közlegénységét, amikor annyi diplomás, előkelő ur közé keveredett. Nem akart ő egyebet, csak, hogy okmánnyal bizonyíthassa, hogy volt valaki, hogy hadnagy volt az osztrák-magyar hadseregben.

— Minden csak bosszúból történt, — mondja. — de visszafizettek érte.

Különösen Russu dektetivet okolja, aki csak azért leleplezte le a hamis okmányok dolgát, mert haragszik rá. Most leleplezéssel fenyegetőzik, Farcu és minthogy Russuval azelőtt barátságban voltak és így ismerik egymást, könnyen lehet, hogy kiderít rá valamit.

VISSZA A FOGHAZBA

És most, amikor minden ilyen szépen alakult, és a magas pártfogókkal bíró, hamisító álhadnagy elindította leleplező akcióját, váratlanul újabb fordulat történt.

A királyi ügyészségen újból elővették Farcu Gh. Nicita doszárját alaposabban átnézték a vallomásokat és akkor a vezető ügyész elrendelte a rokkantegylet elnökének újból való letartóztatását. Nicita, a rokonszenves fiú, a pásztorkunyhólt lett ur, visszakerült a fogházba.

Egyelőre csak ő, de úgy néz ki a dolog, hogy néhány barátja is mellé kerül.

Hírek

HALLÓ, ITT RÁDIO

B. L.

SPEAKER: Tomcsa Sándor

Hölgyeim és Uraim, önök méltán lehetnek kíváncsiak arra, hogy mivel tölti az idejét az a rengeteg ember, kiknek ezek a mai viszonyok kiűzték kezükből az élet-programm bázisát: a munka, a dolgozás lehetőségét. Akik leszorultak a munka-fronttól és erejük, ambíciójuk teljében bevonultak a kényszerű semmittevésbe. Akik diplomájukkal, kialakult világnézetükkel, nemes vagy kevésbé nemes szórakozásukkal, megszokásaikkal, a társadalomban elfoglalt pozícióikkal, a pénzadta lehetőségeikkel lepattintanak a normális élet járművéről és ott maradtak az utcán. És akik reménytől, nágytól és energiától duzzadó szívével még közel sem tudtak jutni az ifjúság szent naivitásához, de aztán tempójuk lankadt, lélegzetük elakadt, szívszorítást kaptak és végül is kiálltak a mezőnyből. Mit lehet ma csinálni pénz nélkül, elborult kedéllyel a nap huszonnégy órájában, melyet egy boldog korban így osztottak fel: nyolc óra munka, nyolc óra szórakozás, nyolc óra pihenés. A nyolc óra munkaidőt annyit követelgettük, hogy végre is kaptunk huszonnégyórát semmittevést. Mivel azonban abszolút semmittevés nincs, nézzük, hogy mivel „matatjuk” el az emberek napjait!

En megrendült szívével nyújtok át itt egy sorozatot.

Harminc év körüli, kereskedelmi akadémiát végzett, két év óta leépített, csinosnak mondott fiatalember. A szüleinél él, egyszer már úgy kellett a revolvert kicsavarni a kezéből. Most már kezdi megszokni. Valóságos fagaragó-művész lett: karácsonyra csodálatos gyerekjátékokat eszelt és faragott ki. Mondanom sem kell, hogy mind a nyakán maradtak. Napokon át azzal szórakozott, hogy az ablaknál állva, minden tizenharmadik gyereket behívtatta és megajándékozta a raktáron levő gyerekjátékokból. Még a jóidőből megmaradt menyasszonyával vitatkoznak naphosszat. Valamelyik nap korunk e fia, ragyogó arccal lépett be a menyasszonyához:

— Megon, megon! Tudja, mit fogok csinálni, szívem?

— Faragok egy kicsi hegedűt! Harminc éves, a Sfatulnak tagja volt, komolyan vett közgazdasági tényező volt, most: örül, boldog, megtalálta élete célját: egy kicsi hegedűt fog faragni. Ez a mai élet melódiája.

Negyven éves jegyző. Ma sem tudja, miért dobták ki az állásából. Erős, egészséges, tehetséges, becsületes. Talán ő az egyedüli, aki tizennyolcban a forradalomkor nem menekült el a falujából. Most: ő az, aki „kerül”. Aki nem direkt megy haza, hanem: „kerülhetek, van időm”. Ha valaki azt mondaná: gyere pajtás, erre van egy kis dolgom, kerülj meg a Földet, talán arra is azt mondaná, szintelen reménytelen hangon: „menjünk, kerülhetek, van időm”.

Kereskedősegéd, 25 éves. Amióta leszerelt, nem volt kondícióban. Bicsérdista lett. Most bogarakat gyűjt. Neha sir és az adventisták gyülekezetébe jár.

Végzett gyógyszerész, 28 éves. Egy cipészüzletbe jár be dolgozni, mint amatőr. „Mi a frászkarikát csináljak”. Azért éppen tegnap hallottam kacagni. Székely.

Ő az az ember, aki mindenütt ott van. Mindenbe beleszól, mindenről informálva van. Maximum egy felévet ad a fennálló társadalmi rendnek és akkor jönnek ök. Bármikor, bármire, bármédig, bárkivel hajlandó sétálni.

Volt fényképész. Életkora: bizonytalan. Egyetlen, amit csinál évek óta: köhög. Éjjel-nappal köhög. Ez a célja, létezésének értelme, beszéd tárgya, eleme, szenvedélye; ebből él és ebbe fog belepusztulni.

Volt gépészmérnök hallgató, 36 éves. Feltalálna valamit, de „ma nem érdemes kérem”. Mit csinál naphosszat? Látogat. Nem beszélget vagy társalog, vagy feleség; tárgyal. Két év óta tárgyal. Tárgyalásokat folytat. Komolyan, szabatosan.

MIÉRT RABOLTAK EL

Mona Lisát?

Trude v. Molot ...

szakszerűen, döntő fontossággal, hangsúly-pontírozással, megpálasztva a formát és megpálogatva a szavakat. Dühös, ha a legkifogástalanabb kifejezés nem jut eszébe és két hét múlva is helyreigazít. Éheznek.

Nemesi család utolsó sarja, közel az ötvenhez. Napi munkája, keresete, hivatása, célja, szórakozása körülbelül ez: visszaemlékezik és siet. A legjelentéktelenebb tárgy, a legkisebb életrezenés visszaemlékezteti. Azt elmondja hosszán, kedvesen, kellemesen, aztán eszébe jut, hogy ő siet és elrohan. Öt perc múlva megint találkozhat vele: visszaemlékezik és rohan. Már kölcsön sem kér.

Sstb. stb. stb. stb. stb. kegyelmezz már te budós élet stb. stb. stb.

BRIAND

a francia politika nagy rejtélye, aki most állítólag belefáradt a harcba.

— Milyen idő lesz. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint gyengén felhős idő várható, helyenként reggeli köddel.

— EGY LITER PETRÓLEUM MIATT KI-IRTOTTA A CSALÁDJÁT ÉS FELGYÚJTOTTA A HÁZAT. A németországi Raudnitz-ből jelentik: Louga gazda háza tegnap ligyulladt és csakhamar lángborult az épület. A tüzoltók eloltották a tüzet, de munkájuk közben a padláson borzalmas felfedezést tettek: több késszurástól és ütéstől vérbe borítva, holtan találták a gazda feleségét, 12 éves leányát és hét éves fiát. Louga maga nem volt odahaza, de hamarosan ráakadtak egy korcsmában és letartóztatták. Elmondta, hogy a felesége petróleumot vásárolt, amit ő kifogásolt, mire veszekedés támadt közöttük. A civakodás során annyira dühbe jött, hogy feleségét és gyermekét agyonverte.

— SZTRÁJK A TEMESVÁRI LÁNGGYÁRBAN. Temesvárról jelentik: A temesvári langgyár 100 munkása ma délelőtt sztrájkba lépett. Az igazgatóság ugyanis azt a hírt közölte a munkásokkal, hogy január 12-től kezdődőleg a munkabér 10 százalékos leszállítását lépteti életbe. A gyár vezetősége s a munkásság megbízottai között most folynak a békítő tárgyalások.

HOL RABOLTAK EL

Mona Lisát?

... a Modern Mozgóban

— ZOMBORY LÁSZLÓ DR., PÁPAI PRELÁTUS — ALEZREDES. Bukarestből jelentik: Zombory László dr., pápai prelátust, aki jelenleg Cisar bukaresti római katolikus érsek mellett teljesít bizalmi szolgálatot, most egyházi állásának megfelelő rangszálllyal inkadrálták a román hadseregbe. Zombory dr. a hadseregben alezredesi rangot kapott.

— Magyarországon leszállították az utazási valutát. Budapestről jelentik: Az utazási valuták kiutalásánál különböző visszaéléseket állapítottak meg. A Magyarországi értesítés szerint a Nemzeti Bank közbelépésére a pénzintézetek máától kezdve az eddigi 150 pengő értékű valuta helyett csak 50 pengőnek megfelelő valutát bocsáthatnak bárki rendelkezésére, utlevél és vasutjegy felmutatása ellenében.

— Barátkán a rablók vonat elé dobták siketénia áldozatukat. Tudósítónk jelenti: A nagyvárad központi kórházba haldoklóva szállították be Rattner Isák barátai szabót, akinek a vonat combjában elmet-szette a bal lábát. Rattner a barátai állomáshoz igyekezett, ahol a nagyvárad esti vonattal érkezett testvérét akarta megvárni. A vonat még nem érkezett be az állomásra, amikor a sötét pályaudvar egy tehervonat mozdonyvezetője észrevette, hogy egy ember fekszik a sínen. — Lefékezte a mozdonyt, de a szerencsétlenséget nem tudta megakadályozni. A gép

kerekei széttronsolták a sínen fekvő ember ballábát. A súlyosan megsebesült embert, akinek tátonog sebéből ömlött a vér, behozták a nagyvárad kórházba és itt kiderült, hogy Rattner Isák barátai szabó. A szerencsétlen süket-néma embert, mint jelekkel nagynehezen előadta, a barátai állomás közelében két ember megtámadta, földreperítették és úgy főbeütötték, hogy elvesztette eszméletét. A rablók kifosztották a szabót, akinél több ezer lej volt és az eszméletlen embert a sínre tették, hogy a vonat agyongázolja. A kora esti órákban elkövetett vakmerő rablás tettesének nyomában van a csendőrség.

— BETÖRŐ URASÁGI INAS. Budapestről jelentik: Weiner Lajos dr. ügyvéd lakásába tegnap este betörő hatolt be és számos holmit összeszedve távozott. Éppen elhagyta a lakást, amikor a szakácsné hazaérkezett. A betörő letelepítette a megrémült szakácsnét, aki ájultan esett össze. Az elmenekült betörőt később a rendőrség elfogta. — Az illető Hegyi Gyula 45 éves urasági inas.

Maniu Bukarestben

Bukarest, január 12.

Maniu volt miniszterelnök kedde virradó éjjel Bukarestbe érkezett, ahol nyomban érintkezésbe lépett párthíveivel. Lugosianu lakásán volt a tanácskozás, amelyen Potarca jelentést tett a Titulescuval folytatott tárgyalások eredményéről.

Potarca szerint Titulescu ma is ragaszkodik a múlt év áprilisi álláspontjához s az egyedüli megoldást a nemzeti koncentrációs kormány megalakításában látja.

KI RABOLTA EL

Mona Lisát?

... WILLY FORST!

— Január 15-én újra megindul a kolozsvári villanyháború. Január ötödikén, járt le az a fegyverszünet, amelyet a kolozsvári üzleteladók és a karácsonyi és újévi ünnepekre való tekintettel önként léptettek életbe a magas áramdíjak elleni harcukban. A polgárság többi részének megmozdulására a kormány, mint ismeretes, vizsgálatot indított a villamos-mű kommercializálása ellen felhozott vádak ügyében. Ezzel kapcsolatban dr. Pop Valér erdélyi miniszter nemrég tárgyalásokat kezdett a villanyháború megszerzésére alakult bizottsággal, hogy a fegyverszünetet hosszabbítsa meg január 15-ig, a mikor Argetoianu miniszter, aki az ügygel személyesen foglalkozik, visszatér az országba. Az akció vezetői belementek ebbe a haladékba, nehogy azzal vádolják meg őket utólag, hogy elébe vágta a vizsgálat eredményének és a kormány intézkedésének. Most azonban dr. Pop Valér miniszter újabb terminust kíván, illetve azt akarja, hogy a fegyverszünetet január 20-ig hosszabbítsák meg. A villany-szerződés elleni akció vezetői azonban a kik a fogyasztók összes rétegeit képviselik, ezt a második halasztást már nem adták meg és így január 15-én, ha nem történik valami döntés addig, vagy ha a döntés nem lesz kielégítő, ujult erővel fog fellépni. Kolozsváron a villanyháború, még pedig a villanyvilágítás általános bojkottálásának formájában.

★ ELJEGYZÉS. Czitrom Sándor, a marosvásárhelyi Aragoniművek R. T. főkönyvelője és Grün Baba (Csikszereda) jegyesek. (be)

— EGŐ FILMTEKERCS AZ AUTÓBUSZ TETEJÉN. Temesvárról jelentik: A Temesvár és Csáková között közlekedő autóbussz, amely kedden délután fél kettőkor indult el Temesvárról, eddig ismeretlen okokból kigyulladt. A lángok elharapódzását elősegítette az a körülmény is, hogy az autóbussz tetején, az utasok csomagjai között egy csomag film is volt, amely gyúlékony voltánál fogva az egész kocsi vázat lángokba borította. Emberéletben, noha az autóbussz 15 utast vitt magával, nem esett kár. Az anyagi kár 300.000 lejre rug.

— MASFÉL ÉV ALATT KILENC SZER HE-LYEZTEK AT. Temesvárról jelentik: Furcsa jubileumot ül Cucu volt temesvári pénzügyigazgatósági aligazgató, akit rövid má-fél év leforgása alatt, kilenc ízben helyeztek át egyik városból a másikba. Cucut a közel-muliban Craiovába nevezték ki pénzügyigazgatónak, ahonnan egy újabb intézkedés értelmében Dicsőszentmártonba kell utaznia. — Nincs kizárva, hogy legfrissebb állomáshelyén ismét új áthelyezésről szóló rendelkezést készítsenek a kóborlásra ítelt pénzügyigazgatónak!

— Sötétség, mint öngyilkossági ok. Csikszeredából jelentik: Boros Imre, 93 éves csikszentdomokosi agasztán vásárvanap este borotválva átmetszette nyakát. A csikszeredai kórház orvosának faggatására kijelentette, hogy menyé sohasem gyújtott lámpát s ez keserítette el annyira, hogy öngyilkosságot kövessen el. Életbenmaradásához kevés a remény.

WILLY FORST

Mona Lisá-ban

jön a Modern Mozgóba.

A Mentősorsjáték utolsó húzása

Kolozsvár, január 12.

A 1.000.00 lejes főnyereményt a 76.315 számmal Horih László nyerte. 10.000 lejt nyertek: 6592, 44730, 84.688, 131.779, 136.254 és 136.434.

2500 lejt nyertek: 31434, 45314, 57982, 75976 76375 112204 1365570, 148624, 500 lejt nyertek: 3697, 35535, 66126, 86171, 71351, 88596, 104107, 119327, 142135, 7264, 45180, 103543, 118892, 137299, 5432, 42211, 71448, 89308, 106234 119416, 7504, 46650, 75200, 91488, 107836, 122939, 7889, 55966, 75545, 91740, 110843, 126993, 9588, 56145, 78661, 94757, 111876, 128665, 11770, 56259, 82721, 100951, 113865, 128861, 31796, 58429, 85260, 103238, 115194, 135511, — 300 lejt nyertek: 38141, 54665, 75597, 88417, 110853, 117534, 136921, 1530 38874, 54677, 76473, 88780, 111523, 117638 136953 2717, 45667, 58169, 77534, 89456, 111670, 119534, 137153, 2814, 45770, 58269, 77903, 95952, 12581, 124946, 145175, 4469, 46281, 62292, 78284, 96158, 113639, 125708, 145649, 5292, 46795, 62605 79621 97362, 115436, 126521, 146164, 6102, 51640, 63826, 80299, 92467, 117508, 126686 146246, 6610 53312, 64395, 81577, 95733, 115691, 126934, 146318 9720, 53952, 65405, 84568 98408, 115721, 126958, 146447, 9998 57312 66661, 86128, 100763, 116732, 123643 146898 30859, 66920, 86380, 102152, 116853, 132533 30938 32714, 51473, 70223, 86934, 107942, 116947, 132905, 35164, 53851 70236 88159 109397, 117532, 156666.

— Marosvásárhelyi hírek. Tudósítónk jelenti: Borzalmas szerencsétlenség játszódott le ma délelőtt a marosvásárhelyi Bürger-féle sörgyárban, ahol Bíró Péter munkás a transzmissziós gépnél dolgozott. A hatalmas szíj a szerencsétlen munkást elkapta és úgy a falnak lendítette, hogy a sző szoros értelmében szétloccsant az agya. — A kolozsvári vizsgálóbíró átiratára az itteni ügyész és a vizsgálóbíró kiszálltak Miksa fanagykereskedő lakására, ahol egy kétszázézer lejről. szülő betétkönyvet foglaltak le. Kiszivárgott hírek szerint Miksa fanagykereskedő feleségesz üzemekbe keveredett.

Az ideális hashajtó a Dr. Bayer-féle

PURGEN

— SZÉKELYUDVARHELYI olvasóink és előfizetőink szíves tudomására hozzuk, hogy ottani képviseliünkkel Varró Elek urat bíz-tuk meg. (Lakik: Orbán Balázs-u. 31.) — Brassói Lapok kiadóhivatala.

— Ideges embereknek és lelkibetegeknek az enyhe, természetes „Ferenc József” keserűvíz rendes bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet terem. Világhírű ideggyógyosok véleménye alapján a Ferenc József víz használata az agy és a gerincvelő megbetegedéseinél is kiválóan ajánlható. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

★ WILLI TEUTSCH ÉS WALTER SCHLANTD MÄSODIK HANGVERSENYE. A két brassói művész szombat, folvó hó 16-án a Musikzimmerben játszik Tartini (Teufelstriller), Bach (Ciaconna), Brahms és Hubay műveiből. Belépés szabad. (Regiohoz-zájárlás.)

— A BRASSÓI RENDŐRSÉG HIREI. A brassói rendőrség letartóztatta Jancsó Károly katonaszökevényt, aki már augusztus óta bujdokol s ez alkalommal ötödször szökött meg. — A rendőrség állomási kirendeltsége letartóztatta Mezei Gyulát, aki rendszerint a Brassón átutazó közönséget fosztogatta. A vasúti szarkát átadták az ügyészségnek. — Stan János brassói rendőr egy fekete bőrből készült női kizitáskát talált, amelyben néhány irat volt csupán. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen, Wagner komiszártól.

CREP DE CHINE

maradékok méterenkint 100 leierl, egyéb maradékok

majdnem ingyen

Kertész Testvérek-nél

BRASSÓ. KAPU-UTCA 26.

Közgazdaság

ROVAT-ÉLEN

A mélypontra még nem vagyunk, de a holtpontra már eljutottunk. A tökéletes tehetetlenség és téttlenség állapotába. Azaz mozgás még volna, de nem az erő, az élet, az akció, friss, fölfelévelő biztató mozgása, hanem a gyöngeség és gyávaság végzetes vergődése a Nirvána felé.

A resicai művek leépítenek. Egy sereg tisztviselőt és munkást állítanak ama buta dilemma elé, hogy vagy szegénytelen éhbéért dolgoznak és lassan, fokozatosan örlődnek fel a nyomorúság malomkövein, vagy egyszerre zuhannak bele a nagy Semmi szörnyű mélységébe.

A brassói repülőgépgyár ezeket foglalkoztató munkája is csődöt mondott. Az egyéb állami, vagy rokonjellegű vállalatok is kitérnek a fekete lobogót a gyárak, bányák, üzemek bejáratára: Ki ide belépsz, hagyj fel minden reménnyel! Sőt, hogy a reménytelenség biztosabb legyen, azokat is kilövik, akik még idáig kiméletből, elnézésből, vagy talán kényszerből bennrekedtek.

A Nemzeti Bank elüzlött és visszatért kormányzója is a bankokhoz küldött köriratában limonádés jóakarattal ad tanácsot, hogyan segítsenek magukon: takarékoság, leépítés, megszorítás az utolsó csavarfordulásig. Még a tantimekben is, ami az egyetlen merész fellépés ebben az átkozottul szürke, szenvtelen bölcsességben.

Mit ér mindez? Ez az ötletnélküli, lélektelen, üres taposás, ugyanazokon a vágányokon, elbocsátás, megvonás, bezárás, csőd? Minden, ami nem termel, nem erősít, nem gazdagít, nem biztat, hanem elsovaszt, elzülleszt, nyomorba és kétségbeesésbe sodor. Egy gazdasági politika, mely a válságok viharában irányítást nélkül engedi át az ország hajóját a hullámoknak; egy elvakult, elbuktatott rendszer, mely még mindig ásatag methodus szerint kezeli a beteget és langyos borogatást rendel ott, ahol már csak az operálókés segíthet.

Nem látják be végre, hogy ezzel a súlyos mozgással, ezzel a báboánylaktató kiéhezéssel, ezzel a marcanagló vívisekcióval lassanként mindent tönkretesznek, magának az államnak szilárd létét is? Miből fizeti az állam a külföldi tartozásait, ha minden polgára, minden vállalata tönkremegy? Marosvásárhelyen egy esztendő alatt helvénőt százezrekkel csökkent az adók bevétele, s kisebb vagy nagyobb mértékben így csökken az egész országban. De hát ki is legyen képes adót fizetni, ha nincs miből? Ha eláll minden munka, megszűnik minden kereset, nincs vásárlóképeség, nem cirkulál a pénz és pokoli zürzavarban az egész közélet?

Ne fizessenek tantimeket a bankok! Jó kis tréfa, akárcsak a Ne gunyolj Róma! a haldokló Maximus ajkán, mikor császárnak kiáltják ki. Azelőtt bezzeg, mikor volt miből — a másból, a betétekből, az uszoramatokból, — nem intett, nem mérsékelte, nem irányított és nem mutatott példát a bank mogul, de most, mikor már majdnem valamennyi tönkrement s örül mindegyik, ha a saját irháját — az odavesztett milliárd betéteket nem busulva — megmenetheti, most — tanácsot ad.

Tanácsot kalács helyett. És a kincstár is hasonlóan. Ő is csak adott szed, monopóliumul felemelt áron, a saját üzemeit redukálja, ártószelvényeket, nyugdíjásokat sanyargat, kiperzseli az utolsó fűszálát is az egykor virágzó talajon és még azt mondja, ennek így kell lennie, itt áll és nem lehet másképp.

A jóakarattól, mely tehetetlenséggel párosul, származik a világ minden szerencsétlensége. Csupa és csupa tehetetlenség. Azaz akció, erős, szívós és győzelmes, mikor adott kell kipróbálni és üzemeket beszűntetni, de néma, elernyed, akarattal nélküli, mikor munkaalkalmak megteremtéséről van szó.

Mintha ellenség pénzelné ezt a státusbölcsességet, oly biztosan súlyyodunk a végromlás felé.

A NFB sorra meghosszabbította a rövidlejáratú kölcsönöket

Bázel, január hó 12.
A Nemzetközi Fizetések Bankjának igazgató tanácsa a hétfői ülésen több európai állam részére nyújtott rövidlejáratú kölcsön ügyét tárgyalta le s ezeket a hiteleket meg is hosszabbította.

A Nemzetközi Fizetések Bankjának igazgató tanácsa 3 hónapra meghosszabbította azt a 25 millió dolláros esedékességet, amelyet február 4-én kellett volna Németországnak visszafizetnie, abból a 100 millió dolláros kölcsönből, amelyet a Nemzetközi Fizetések Bankján kiadott az angol és francia jegybankok, továbbá a newyorki Federal Reserve Bank nyújtott.

A német kölcsön tárgyalása után a NFB igazgató tanácsa a magyar hitelek kérdésével foglalkozott és újból egy hónapi haladékot adott arra a 20 millió dol-

láros kölcsönre, amelyet decemberben már egy hónapra meghosszabbítottak és melynek január 18-án lett volna a lejárat.

Haladékot kapott Jugoszlávia is arra a kölcsönre, amelyben a NFB 1 millió, a francia jegybank pedig 2 millió dollárral részes.

Meghosszabbították az osztrák kölcsönt is, de új hitelt nem szavaztak meg Ausztria számára.

Itt említjük meg, hogy Moret, a francia jegybank igazgatója közölte a NFB igazgatótanácsával, hogy Franciaország csupán egy hónapra, azaz március 4-ig ad haladékot a német esedékességre. Ezzel szemben, amint azt fentebb megírtuk, a NFB igazgató tanácsa három havi meghosszabbítást adott Németországnak ugyanerre a kölcsönre.

Csehszlovákia bevezette a mobilvámtarifát, amellyel jelentősen emeli a román mezőgazdasági termékek beviteli vámméltékét

Az új rendelkezés január tizedikén életbe lépett

Jövő hónapban újabb vámmelés várható a „szövetés” állam részéről

Bukarest, január 12.
A német-román vámszerződés részletes ismertetésénél rámutattunk arra a szerepre, amelyet Csehszlovákia játszott a preferenciális szerződés sikerételenségében. Mint ismeretes, a román mezőgazdasági termelések nézve oly sok előnyt jelentő preferenciális vámszerződést azért nem lehetett életbeléptetni, mert Csehszlovákia nem volt hajlandó azt elismerni.

A Romániával szövetségesként szereplő Csehszlovákia, amely egyben a kisanant vezetők állama is, most újabb csapást mért a romániai gabonaexportra. Hosszas előkészületek után bevezette az ugynevezett „mobil” vámrendszert, amely abban különbözik a többi tarifarendszertől,

hogy az a kormány tetszése szerint havonta változik.

A január havi behozatali díjakat a csehszlovák kormány úgy állapította meg, hogy a fizetendő összegek jóval nagyobbak az eddigi import díjaknál. A január havi különbözet a különböző gabonafajtákra a következő: búzánál 25 csechkorona, árpanál 15, rozsánál 36, zabnál 33, lisztnél és egyéb mezőgazdasági mellékterméknél a 100 kilogrammonkénti differencia 50 csechkorona.

Az új tarifa január 10-én életbe lépett. Értesítéseink szerint a jövő hónapban újabb tarifaemlést fog keresztülvinni. A csehszlovák kormány magatartása Bukarest gazdasági köreiből nagy visszatetszést keltett.

A tőzsdetörvény módosítását javasolja a nagyváradi tőzsdetársulat

Nagyvárad, január hó 12.
A Nagyvárad Árutőzsde-Társulat Popper Ákos dr. társulati elnök vezetésével hétfőn közgyűlést tartott, amelyen az elnöki beszámoló során Popper dr. arra mutatott rá, hogy a nagyváradi árutőzsde a mezőgazdaság és a gabonakereskedelemben súlyos helyzete dacára is eredményesen működött. Az alig feléve megnyitott nagyváradi tőzsde csaknem 1600 vagon gabonára kötött ügyletet jegyzett be és a bejegyzett ügyletek összege meghaladja az ötvenmillió lejt.

Pacsimade Alexandru, a tőzsdetanács elnöke örömmel állapítja meg, hogy az érdekeltek felismerték a tőzsde jelentőségét és köszönetét nyilvánította a tagoknak, az új nagyváradi tőzsde támogatásáért.

A közgyűlés azután megválasztotta a tőzsdebizottság tagjait a következőkben:

A mezőgazdasági termékek csoportjába Barbu Romul, Borgida Béla, Bleyer Emanuel, Dancea Jakob, Dénes Sándor dr., Fuchs Sándor, Halbert Lajos, Katz József, Klein Mihály, Kalliver János, Mezey Albert, Mezey Márton, Moskovits Izidor, Selzer Ármán, Popa Tódor dr., Steiner László és Weisz Nándor nagyváradi tagokat, a fa és különféle áruk csoportjába: Aczél Sándor, Bikfalvy Béla, Bilek József, Demetrovits Elek dr., Erdő Ernő, Friedlaender Sándor dr., Kardos Sándor, Kranzthor Miklós, Mittelmann Jakob, Pop Romulus dr., Rocsin Teodor dr., Szemere Miklós nagyváradi, Heller Sámuel kolozsvári, Biró Albert, Fehér István, Papp Ottó dr., Reiter Mór, Wertheimer Sándor szatmári és Kemény Vida nagy-szalontai tagokat.

Moskovits Izidor javaslatára a közgyűlés kimondta, hogy a tőzsdetörvény olyan értelmű módosítását kéri, amely szerint

a tőzsdetagoknak egymás között kötött ügyletei is bejegyeztesse a tőzsdén, ha azokat idejében bejelentik. Manilla Camil dr. kormánybiztos bejelentette, hogy az idevonatkozó törvényszakasz módosítása érdekében interveniál és a kívánt módosításra ígéretet is kapott. — Klein Mihály indítványára a tőzsdei szelvények módosítására hozott határozatot a közgyűlés.

Popper Ákos dr. elnök a nagyváradi árutőzsde többi osztályainak megszervezéséről beszélt és a tőzsde további kiegészítésének szükségét hangsúlyozta. A tőzsdetársulat az erre vonatkozó elnöki indítványokat magáévá tette.

.....

A brassómezei gazdasági kamara közgyűlése

Brassó, január 12.
A brassómezei gazdasági kamara majdnem az összes tagok részvétele mellett január hó 11-én tartotta meg rendes közgyűlését.

Az 1931 évi számadás és az ezen évre vonatkozó működési jelentés felolvasása és tudomásulvétele után, élénk és fokozódó érdeklődéssel kezdődött meg a Pozea János lemondásával megüresedett elnöki állás betöltése.

Két jelölt volt, Lascu Constantin dr. hétfalusi járási állatorvos, mint hivatalos jelölt és a kamara kebelében nagy népszerűségnek örvendő Rosculit György hosszafalusi gazdálkodó. Hogy a két jelölt között ki lesz a győztes, azt előre nem lehetett tudni, mivel a kamarai tagok állásfoglalása majdnem egyenlő volt. A vármegyei prefektus, hogy a hivatalos

Antineuralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migrén, idegzsákák stb ellen. Csakis eredeti csomagolásban árulják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (osztályban) van.

Kapható: gyógyszerárakban és drogériákban. Szf 17171

jelölt győzelmét biztosítsa, nyilvános szavazás elrendelését javasolta, amelynek végrehajtását azonban az elnök Mátis András kamarai alelnök, mint nézete szerint törvény- és alkotmányellenest, megtagadta.

A titkos szavazás útján megejtett választás eredményeként Lascu Constantin 17, Rosculit György 12 szavazatot kapott.

Az új elnök gazdag programot adott, amelyben általános tetszés mellett, az állattenyésztés terjesztését, a tejtermékeknek tea és kávé helyett a hadsereg és állami intézményekbe való bevezetését tűzte ki célul, hogy ezáltal, egyrészt a gazdalkodósság állandó fogyasztóiméghoz és jövedelemhez jusson, másrészt, hogy a kávé és tea importja folytán a pénzügyi helyzet csökkenjen. Igérte a szegényebb sorú községek nemzetiségre való tekintet nélküli támogatását.

A közgyűlés az új elnök programbeszédét óvációval fogadta.

Az interpellációk során több kamarai tag kifogásolta, hogy a legutóbbi díjakból befolyó összegeket, melyek a törvény szerint legelőjavításokra fordítandók, az anyagi zavarokkal küzdő legtöbb község közigazgatási célokra költi el, miáltal a legelőjavítás és fejlesztés stagnál.

Eles kritika hangzott el a felett, hogy a felsőbb fórumok az erdőbirtokos községeknek jóváhagyás végett felterjesztett erdei üzemterveit késedelmesen intézik el, minek folytán az agrárreform rendjén legelőjavítási célokra kisajátított területek nem adhatók át rendeltetésüknek s ezáltal az állattartás és nevelés hátrányt szenved.

A prefektus és gazdasági tanácsos fenti ügyekben soronkívül intervenciót ígért.

Az Ordinea fantasztikus híre a dohánymonopólium elzalogosításáról

Bukarest, január 12.
Az Ordinea a L'Information hetedik számára való hivatkozással azt írja, hogy a Párisban tárgyaló Argetoianu pénzügyminiszter a román monopol egész dohánykészletét el akarja zalogosítani, csak hogy 6 hónapra 800.000 angol font értékű kölcsönt szerezhesen. Az Ordinea megjegyzi, hogy a francia lap hírének megbízható angol forrásból merített.

Szerkesztői üzenetek

Antwerpen. Az illető hölgy jelenleg Bukarestben tartózkodik (állásban van), de a szülei Brassóban élnek s ha címükre (Deák-utca 2. sz.) küld neki levelet, ok továbbítják.

Mechanikus. Semmi kétség, hogy Önnel nagy méltánytalanság történt, a gyár, illetőleg elfogott direktora részéről. Önt, mint véglegesített szakembert, annyi intrika és rosszakarattal, nem elbocsátás, hanem szabályos, törvényszerű felmondás illeti meg, mert ön egyáltalán szellemi munkás, aki önállóan szerel dinomákat, stb. Ez az idő pedig egy-öt év után 3 hó, 5—10 év után 4 hó, 10—15 év után hat hónap.

Brassó. Miniszteri engedély kell hozzá. 020715. sz. előfizető. Nemcsak Önnel, hanem nagyon sok másnáknál is baja van ezzel a külföldi költvényekkel, kíváltk, hogy a banktól részletre vették és a részleteket annak ellenére fizetik, hogy a költvényt nem is kapták meg. Az Ön költvényt a posta nem adja ki, arra hivatkozva, hogy ilyeneket behozni az országba tilos. Ez a posta részéről csak akkor volna helytálló, ha ilyen speciális rendeletre hivatkozhatnánk, különben nincs hivatva költvényekről ítéletet mondani. Tudunkkal a kereskedelmi miniszter megengedte a belga költvények terjesztését, de a pénzügyminiszter megtiltotta, a posta pedig az előbbi alá tartozik. Tessék a kényes helyzetben a banktól követelni a költvényt s addig ne fizessen további részletet, míg meg nem kapja.

Sz. F., Torda. Nem tudjuk, milyen cikkről van szó.

Intellektuel, Tg. Mures. Erdélyi és bánsági kisebbségi újságírók szervezete, Kolozsvár. Walther Gyula főtítkár, Friss Újság szerkesztője. Háromévi belső szerkesztőségi munka után lehet tagja. A másik ügyben is szívesen válaszolunk levélben, de tessék válaszbelveget küldeni.

